

ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΚΡΗΤΗΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Τμήμα Λογιστικής

Πτυχιακή εργασία του τμήματος λογιστικής
Εισηγητής: Γαβριλάκης Νεκτάριος

ΘΕΜΑ:
**“ Η ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ Η ΧΡΗΣΗ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ”**

Σπουδάστρια: Αδελιανάκη Βενετία: 7316

ΠΤ΄ Ζ

Ηράκλειο
Ιανουάριος 2012

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

<u>ΠΡΟΛΟΓΟΣ</u>	4
1) <u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ</u>	5
1.1.) Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ	5
1.1.1.) ΟΡΟΣ ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ	5
1.1.2.) ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ.....	5
1.1.3.) ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΟΔΗΓΗΣΑΝ ΣΤΗΝ ΥΙΟΘΕΤΗΣΗ ΤΗΣ Ε. Κ. Ε.....	6
1.2.) ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ Ε. Κ. Ε. ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	8
1.2.1.) ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	8
1.2.2.) ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΙΣ ΣΥΝΗΘΕΙΕΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ	9
1.2.3.) ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΙΣ ΣΥΝΗΘΕΙΕΣ ΤΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ.....	9
1.3.) Ε. Κ. Ε. ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	11
1.3.1.) ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	11
1.3.2.) ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΩΝ ΠΟΥ ΔΙΝΟΝΤΑΙ.....	13
1.3.3.) ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΣΩΣΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΠΟΡΩΝ (ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ, ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ, ΦΥΣΙΚΩΝ).....	14
2) <u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ</u>	16
2.1.) ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΕΡΟΙ ΦΥΣΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ	16
2.1.1) ΠΟΙΟΙ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΕΡΟΙ ΦΥΣΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ.....	16
2.1.2) ΠΩΣ ΜΠΟΡΟΥΝ ΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΝΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝ ΣΩΣΤΑ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ.....	17
2.2.) ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ.....	18
2.2.1.) ΠΟΙΕΣ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΕΡΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ.....	18
2.3.) ΧΡΗΣΗ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ	20
2.3.1.) ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΤΗΣ Ε. Κ. Ε.....	20
3) <u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ</u>	25
3.1.) ΟΙ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ Η ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ Ε. Κ. Ε	25
3.1.1.) ΟΙ ΑΡΧΕΣ ΠΟΥ ΑΚΟΛΟΥΘΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΣΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ Ε. Κ. Ε	25
3.1.2.) ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΤΗΣ Ε. Κ. Ε.....	27
3.2.) ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΕΙΣΦΟΡΑ ΣΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	29
3.2.1.) ΤΙ ΜΠΟΡΟΥΜΕ ΝΑ ΚΑΝΟΥΜΕ ΓΙΑ ΝΑ ΣΥΝΕΙΣΦΕΡΟΥΜΕ ΘΕΤΙΚΑ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	29
3.3.) ΠΟΙΟΙ ΕΝΑΝΤΙΩΝΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ Ε. Κ. Ε.....	30

4) ΚΕΦΑΛΑΙΟ	32
4.1.) ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ	32
4.1.1) ΔΡΑΣΗ ΤΟΥ «ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ».....	32
4.1.2) ΔΡΑΣΗ Ε. Κ. Ε. ΤΗΣ ΧΑΛΚΙΑΔΑΚΗΣ Α. Ε.	40
4.1.2.1) ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΗ ΤΗΣ.....	40
4.1.2.2) ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΤΩΝ ΣΟΥΠΕΡ ΜΑΡΚΕΤ ΧΑΛΚΙΑΔΑΚΗΣ Α. Ε.....	40
4.1.3) ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΓΙΑ ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	43
5) ΚΕΦΑΛΑΙΟ	45
5.1.) ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ Ε. Κ. Ε. ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ.....	45
5.1.1) ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ LIFE «GREEN BATTERIES» ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ.....	45
5.1.2) ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ.....	51
<u>ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ</u>	53
<u>ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ</u>	54
<u>ΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ</u>	54

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Στη παρούσα εργασία, θα ασχοληθούμε με την έννοια και τη χρήση της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης (Ε. Κ. Ε.). Θα δούμε, λοιπόν, αρχικά πώς η βιομηχανία ασχολήθηκε με αυτή για την διατήρηση και την αναβάθμιση του περιβάλλοντος και πώς μέχρι και σήμερα βοηθούν, οι επιχειρήσεις, στη δημιουργία ενός βιώσιμου κόσμου, με τη συνεχή παρακολούθηση των αλληλεπιδράσεων της βιομηχανίας με το περιβάλλον.

Ακόμα, θα παρουσιάσουμε τη σημασία της Ε. Κ. Ε. στο περιβάλλον, καθώς επίσης και τους τρόπους τους οποίους επιλέγονται για να μπορούν να συνυπάρχουν, η εμπιστοσύνη στις νέες τεχνολογίες και η απόκτηση περισσότερων οικονομικών οφελών ως προς τις επιχειρήσεις, με την παράλληλη φροντίδα και ανάπτυξη ενός περιβάλλοντος βελτιωμένου και σαφώς ασφαλέστερου για τον άνθρωπο, δηλαδή θα μελετήσουμε το πώς αλληλεπιδρούν θετικά η τεχνολογία, η βιομηχανία και το περιβάλλον.

Επίσης, θα δούμε τους τρόπους με τους οποίους οι επιχειρήσεις επιλέγουν να βοηθήσουν στην ανάπτυξη ενός καλύτερου περιβάλλοντος χρησιμοποιώντας όλο και περισσότερες συμπεριφορές, αξίες και αρχές που συντελούν στο να μειωθεί ο ρυθμός που επηρεάζει αρνητικά το περιβάλλον. Αυτό θα γίνει με διάφορα προγράμματα Ε. Κ. Ε., τα οποία θα παρουσιάσουμε παρακάτω και θα μελετήσουμε τις επιπτώσεις τους ως προς το περιβάλλον. Θα αναλύσουμε τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα των προγραμμάτων αυτών, ως προς τις επιχειρήσεις και ως προς το περιβάλλον.

Στη συνέχεια, θα μελετήσουμε τις διάφορες Εταιρικές δράσεις και τη συμβολή τους στην προστασία του περιβάλλοντος. Θα δούμε το πώς οι Εταιρικές δράσεις αυτές, με εθελοντική ή μη εισφορά, πετυχαίνουν την βελτίωση της πορείας του περιβάλλοντος.

“ΚΕΦΑΛΑΙΟ: 1”

1.1. ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ

1.1.1. ΟΡΟΣ ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ

Είναι δύσκολο να δώσουμε έναν ακριβή ορισμό της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης (Corporate Social Responsibility). Το πολιτικό- πολιτιστικό- εκπαιδευτικό και εργασιακό σύστημα, το χρηματοοικονομικό περιβάλλον, η φύση της επιχείρησης, τα συστήματα συντονισμού και ελέγχου, καθώς και η δομή της αγοράς αποτελούν τους επτά βασικούς λόγους, για τους οποίους η κοινωνική υπευθυνότητα διαφέρει από οργανισμό σε οργανισμό, από κλάδο σε κλάδο και από χώρα σε χώρα.

Παρόλαυτα μπορούμε να ορίσουμε πως πυρήνα της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης (Ε. Κ. Ε.) αποτελεί η ιδέα ότι μέσω αυτής αντικατοπτρίζονται οι κοινωνικές συνέπειες της επιτυχίας των επιχειρήσεων. Στόχος, λοιπόν, είναι η ορθολογική χρήση των περιορισμένων φυσικών πόρων και η μείωση ρυθμού αύξησης κατανάλωσης ενέργειας και ύδατος. (Ζοπουνίδης, Ιούνιος 2010). Πρόκειται για ένα μοντέλο το οποίο αναφέρεται στην τριπλή διάσταση της ΕΚΕ, την Κοινωνική (Ανθρωποι), την Περιβαλλοντική (Αειφορία) και την Οικονομική (Κερδοφορία).

Συνδέεται με τον τρόπο διοίκησης, τις αξίες και τις αρχές που διέπουν συνολικά τη λειτουργία της εταιρείας. Μέσω της Ε. Κ. Ε. η επιχείρηση επαναπροσδιορίζει τη σχέση της με τα ενδιαφερόμενα μέρη και την κοινωνία. Η Ε. Κ. Ε δεν είναι ένα μεμονωμένο πρόγραμμα που υλοποιεί μία εταιρεία, ούτε περιορίζεται σε ενέργειες φιλανθρωπίας ή χορηγιών. Αυτή η προσέγγιση είναι μόνο επιφανειακή.

Στην υιοθέτηση της Ε. Κ. Ε. οδήγησε η ευρύτερη συνειδητοποίηση ότι η ανάπτυξη για να είναι βιώσιμη πρέπει να βασίζεται όχι μόνο σε οικονομικά, αλλά και σε κοινωνικά και περιβαλλοντικά κριτήρια.

Στο πλαίσιο αυτό, πολλές -κυρίως μεγάλες -επιχειρήσεις προωθούν στρατηγικές που συμβάλλουν σε μια καλύτερη κοινωνία, σε καθαρότερο φυσικό περιβάλλον και λογοδοτούν για τις επιδόσεις τους. Με τον τρόπο αυτό οι επιχειρήσεις εκτιμούν ότι επενδύουν καλύτερα στο μέλλον τους. Επομένως, η Ε. Κ. Ε. είναι πρότυπο εταιρικής συμπεριφοράς, το οποίο επαναπροσδιορίζει τη σχέση της επιχείρησης με τα ενδιαφερόμενα μέρη και την κοινωνία.

1.1.2. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΑΙ ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ Ε. Κ. Ε.

Έχουμε διαπιστώσει όλοι μας πως, από την αρχή της βιομηχανίας και από τότε που ξεκίνησαν οι εταιρίες να λειτουργούν, το πρώτο πράγμα που ενδιέφερε τον κόσμο ήταν το πώς θα γίνει ο τρόπος ζωής μας ευκολότερος και το πώς θα αποκτούσαν οι εταιρίες περισσότερα κέρδη με το λιγότερο κόστος που θα μπορούσαν να έχουν. Αυτά ήταν κυρίως που απασχολούσαν χωρίς να μπορούν να αντιληφθούν πως αυτά θα είχαν αντίκτυπο αργότερα στο περιβάλλον μας.

Τις τελευταίες δεκαετίες , που άρχισαν να παρουσιάζονται οι αρνητικές συνέπειες των βιομηχανιών στο περιβάλλον, ξεκίνησε ο βιομηχανικός κόσμος να συμβιβάζει την διατήρηση και την αναβάθμιση του περιβάλλοντος με τους στόχους, τους οποίους είχε. Έτσι άρχισε να εμφανίζεται η ιδέα της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης και ξεκίνησαν να αναλαμβάνουν, οι εταιρίες, έναν άλλο ρόλο απέναντι στη διαχείριση του περιβάλλοντος. Οι επιχειρήσεις λοιπόν, με τη βοήθεια κυβερνητικών ή μη κυβερνητικών οργανώσεων επιλέγουν να αναπτύξουν, να εφαρμόσουν και να κατανοήσουν τις νέες τεχνολογίες που σκοπό έχουν την επιδίωξη της βιώσιμης ανάπτυξης (Καρβούνης- Γεωργακέλλος, Διαχείριση του περιβάλλοντος, σελ.9-11).

Παρακάτω θα δούμε τους λόγους που οδήγησαν τις εταιρίες στην υιοθέτηση της Ε. Κ. Ε. αναλυτικότερα.

1.1.3. ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΟΔΗΓΗΣΑΝ ΣΤΗΝ ΥΙΟΘΕΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ.

Στην υιοθέτηση της Ε. Κ. Ε οδήγησε η ευρύτερη συνειδητοποίηση ότι η ανάπτυξη για να είναι βιώσιμη πρέπει να βασίζεται όχι μόνο σε οικονομικά, αλλά και σε κοινωνικά και περιβαλλοντικά κριτήρια. Σημαντικοί παράγοντες που οδήγησαν στην εξέλιξη αυτή είναι και οι παρακάτω:

- Επέκταση και γεωγραφική εξάπλωση των επιχειρήσεων.

Έχει αυξηθεί τόσο ο αριθμός των επιχειρήσεων, όπου πλέον οι ίδιες οι επιχειρήσεις προσπαθούν να μειώσουν τη δημιουργία αποβλήτων, με το να επαναχρησιμοποιούν τα περισσότερα από αυτά , σκοπός τους, δηλαδή, είναι να ελαχιστοποιηθεί η κατεργασία στο τέλος του αγωγού, ούτως ώστε να προληφθεί η ρύπανση από τα απόβλητα που θα δημιουργούνταν. Αυτό επιτυγχάνεται με την ανακύκλωση ουσιών και με την επαναχρησιμοποίηση όσον από αυτά είναι δυνατόν να επαναχρησιμοποιηθούν.

- Σημαντικοί πόροι περνούν στον ιδιωτικό τομέα, αλλάζοντας τις προσδοκίες των ενδιαφερομένων μερών.

Με την εθελοντική εφαρμογή προγραμμάτων Ε. Κ. Ε. οι επιχειρήσεις δείχνουν τη θετική τους τοποθέτηση απέναντι στην κοινωνία και το περιβάλλον. Με τον τρόπο αυτό αποκτούν ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα, γίνονται πιο ανθεκτικές σε αιφνιδιασμούς και αυξάνουν την πιθανότητα προσέλκυσης και διατήρησης πελατών και εργαζομένων. Μερικές επιχειρήσεις επίσης θεωρούν την Ε. Κ. Ε. σαν σημαντικό κομμάτι της διαχείρισης κινδύνων και της στρατηγικής τους για διατήρηση και επαύξηση της φήμης τους. Σε μια εποχή όπου η φήμη μιας επιχείρησης θεωρείται ένα από τα πλέον πολύτιμα στοιχεία της, η υιοθέτηση της Ε. Κ. Ε. μπορεί να οικοδομήσει, σε όλους όσους εμπλέκονται άμεσα ή έμμεσα με τις δραστηριότητές της ποιότητα και εμπιστοσύνη, εξασφαλίζοντας έτσι ένα λαμπρό μέλλον.

Επιπλέον, οι επιχειρήσεις αυτές μπορούν να ενταχθούν σε ειδικούς χρηματιστηριακούς και τραπεζικούς δείκτες αξιολόγησης, με αποτέλεσμα να προσελκύουν

περισσότερες επενδύσεις και να έχουν ευκολότερη πρόσβαση σε δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς.

Υπάρχει πράγματι σύνδεση μεταξύ της Ε. Κ. Ε. και της οικονομικής επίδοσης των επιχειρήσεων ;

Έχουν γίνει πάρα πολλές μελέτες κατά τα τελευταία χρόνια πάνω στο θέμα. Στην πλειοψηφία τους τα αποτελέσματα έδειξαν θετική σχέση μεταξύ εταιρικής κοινωνικής επίδοσης και οικονομικής επίδοσης. Οι ερευνητές καταλήγουν ότι, γενικά, υπάρχει θετική σχέση και οπωσδήποτε πολύ μικρή αρνητική σχέση μεταξύ των δύο.

- Ραγδαία αύξηση της ροής της πληροφόρησης χάρη στο διαδίκτυο και τις τηλεπικοινωνίες.

Μέσω του διαδικτύου μπορούμε να εκτιμήσουμε τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις. Αυτό είναι εφικτό, διότι το διαδίκτυο αναπτύσσεται με απίστευτο ρυθμό και προστίθενται κάθε φορά σε αυτό χιλιάδες ιστοσελίδες που δίνουν τις όποιες πληροφορίες χρειαζόμαστε. Έτσι βοηθάει στην ευκολότερη και ταχύτερη εκπόνηση έγκυρων εκτιμήσεων.

Επίσης το διαδίκτυο είναι μια καλή πηγή πληροφόρησης για όσους θέλουν να ασχοληθούν με τη χρήση της Ε. Κ. Ε. και την αξία αυτής απέναντι στο περιβάλλον μας.

- Αυξανόμενη ευαισθητοποίηση και ακτιβισμός των πολιτών σε διεθνή κλίμακα.

Οι καταναλωτές συμμετέχουν σήμερα ενεργά, εισακούγονται και αλληλεπιδρούν με τις επιχειρήσεις επιζητώντας την καλλιέργεια μιας αληθινής, μοναδικής σχέσης, που στηρίζεται στην ηθική, στη διαφάνεια και στο γόνιμο διάλογο. Οι πολίτες απαιτούν πλέον από τις επιχειρήσεις ειλικρίνεια και απτό ενδιαφέρον. Είναι αξιοσημείωτο ότι σύμφωνα με τα ευρήματα της πανελλαδικής έρευνας Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης και Υπεύθυνης Κατανάλωσης που διενεργείται κάθε χρόνο από το Ινστιτούτο Επικοινωνίας, το 2010 οι πολίτες δήλωσαν ότι το πιο σημαντικό πράγμα που πρέπει να κάνει μια εταιρεία ώστε να ονομαστεί κοινωνικά υπεύθυνη είναι να είναι αξιόπιστη, υπεύθυνη και ηθική όταν πριν από 6 χρόνια αναφέρονταν μόνο σε στοιχεία όπως είναι η προστασία του περιβάλλοντος και η παραγωγή προϊόντων ασφαλών προς την υγεία και καλής ποιότητας.

Ένα είναι σίγουρο, δεν μιλάμε, πλέον για ενέργειες που επιτυγχάνονται με συνεχή αλλαγή προτεραιοτήτων και δεσμεύσεων που στοχεύουν αποσπασματικά στη βελτίωση εταιρικής φήμης και στο καλύτερο marketing προϊόντων και εταιρειών. Αυτό που ζητείται σήμερα, είναι η επαναξιολόγηση και επανατοποθέτηση των υφιστάμενων πόρων, κάτω από το πρίσμα μιας ευρύτερης νέας φιλοσοφίας χωρίς να απαιτείται απαραίτητα επένδυση σε περισσότερους πόρους, που μπορεί να επιβαρύνει μια επιχείρηση.

- Δυσανεμία από την υποβάθμιση και καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος και ανησυχία για την κλιματική αλλαγή και τις επιπτώσεις της από τις διάφορες επενδυτικές δραστηριότητες.

Μπορούμε ένα δούμε μερικές από τις επιπτώσεις που έχουν προκληθεί στο περιβάλλον από διάφορα επενδυτικά σχέδια. Γνωρίζουμε όλοι τις διάφορες ασθένειες που προκαλούνται από διάφορους ρυπαντές. Ακόμα και σε πολιτιστικό επίπεδο συναντάμε αλλοιώσεις στα διάφορα μνημεία. Επίσης δημιουργείται διατάραξη στα εδάφη, στα ύδατα, στα οικοσυστήματα και στην ατμόσφαιρα. Μερικά επενδυτικά σχέδια μπορούν να

προσβάλλουν και την αισθητική των τοπίων όπως επίσης και στη μείωση του τουρισμού. Τα παραπάνω φυσικά κοστίζουν για να επιλυθούν περισσότερο από κάποιο επενδυτικό σχέδιο που θα έχει σαν στόχο του την υιοθέτηση της Ε. Κ. Ε.

Λαμβάνοντας τα παραπάνω υπ' όψη τους οι εταιρίες βρίσκουν τρόπους τους οποίους υιοθετούν για να μπορέσουν να εκπαιδεύσουν το προσωπικό τους ούτως ώστε να εκτελούν τις διάφορες δραστηριότητες τους με έναν περισσότερο περιβαλλοντικά υπεύθυνο τρόπο.

Επιπλέον, μελετούν και εκτιμούν τις επιπτώσεις που έχει κάθε εργασία τους στο περιβάλλον, διαθέτουν πλέον ανακυκλώσιμα υλικά και φροντίζουν έτσι ώστε οι δραστηριότητες τους να σχετίζονται με τη σωστή διαχείριση των πηγών ενέργειας και των φυσικών πόρων. Ακόμα, αν χρειαστεί τροποποιούν την παραγωγή τους, τις εγκαταστάσεις, αν κρίνεται πως είναι ακατάλληλες, τη χρήση των υπηρεσιών και την εκτέλεση των δραστηριοτήτων τους, υιοθετώντας έτσι έναν τρόπο λειτουργίας της κάθε επιχείρησης φιλικό προς το περιβάλλον και με λιγότερο κόστος για την ίδια την επιχείρηση. (Καρβούνης- Γεωργακέλης, Διαχείριση του περιβάλλοντος)

1.2. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

1.2.1. ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Αντιλαμβανόμαστε όλοι μας πως το μέχρι τώρα σύστημα των επιχειρήσεων και των βιομηχανιών γενικά πρέπει να αλλάξει ολοκληρωτικά και να αρχίσει να μειώνει τις βλαβερές για το περιβάλλον επιπτώσεις. Το μοντέλο εκείνο της βιομηχανίας που υπάρχει, δηλαδή, αυτό στο οποίο τα προϊόντα παράγονται για να αυξάνουν τα πρότυπα διαβίωσης του καταναλωτή και ταυτόχρονα με την παραγωγή αυτών, έχουμε και μια άλλη παραγωγή, αυτή των απόβλητων υλικών πρέπει να βελτιωθεί.

Είναι εφικτό οι οικονομίες της αγοράς να υποστηρίξουν και να λειτουργήσουν ένα άλλο τρόπο παραγωγής, όπου η κατανάλωση ενέργειας και πρώτων υλών αριστοποιείται και η παραγωγή αποβλήτων ελαχιστοποιείται και τα απόβλητα μιας διεργασίας αποτελούν την πρώτη ύλη μιας άλλης διεργασίας.

Σε ένα τέτοιο βελτιωμένο σύστημα Ε. Κ. Ε. είναι εξοικονόμηση και η ανακύκλωση κύρια στοιχεία. Αυτά για να συμβούν θα πρέπει οι παραγωγοί και οι καταναλωτές να αλλάξουν τις μέχρι τώρα συνήθειες τους και να αναπτύξουν πρότυπα φιλικά προς το περιβάλλον και προς το όφελος της επιχείρησης.

Τα κίνητρα για αυτές τις αλλαγές έρχονται από τους νόμους και τους κανόνες και αφορούν είτε την πώληση των αποβλήτων για επαναχρησιμοποίησή τους από άλλες επιχειρήσεις, είτε την επαναχρησιμοποίησή τους από την ίδια. Τα παραπάνω αφορούν την πλευρά της προσφοράς, υπάρχει όμως και η άλλη πλευρά της ζήτησης, στην οποία βρίσκεται ο πελάτης.

Σε αυτή την πλευρά είναι κάποια αντικείμενα που απορρίπτονται από τον πελάτη και πρέπει να αλλάξουν και τα πρότυπα της ζήτησης και για να γίνει αυτό θα είναι αναγκαίο να καταλάβει και ο καταναλωτής πως δεν είναι πλέον εύκολο το να βρίσκονται χώροι ταφής των αποβλήτων κι έτσι να δημιουργηθούν νόμοι και διατάξεις πιο εύκαμπτοι

και να ενθαρρύνουν την ανακύκλωση και τις στρατηγικές για ελαχιστοποίηση των αποβλήτων.(Έθνος, Ιούνιος 2011)

1.2.2. ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΙΣ ΣΥΝΗΘΕΙΕΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ

Γίνεται κατανοητό πως κάθε βιομηχανική μονάδα και κάθε επιχείρηση αποτελούνται, από δεκάδες έως και χιλιάδες, εργαζόμενους, ανάλογα τον όγκο που έχει η κάθε μια από αυτές. Ακόμα και αν η κάθε επιχείρηση έχει υιοθετήσει την χρήση της Ε. Κ. Ε. , οι άνθρωποι που την αποτελούν, από την διεύθυνση μέχρι και τους υπαλλήλους, να έχουν το αίσθημα της ευθύνης που έχουν, ο καθένας ξεχωριστά, προς το περιβάλλον. Για να μπορέσει , λοιπόν, μια τέτοια επιχείρηση να λειτουργήσει αποτελεσματικά προς όφελος της κοινωνίας, με διάφορα σεμινάρια και συσκέψεις θα μπορέσει η επιχείρηση να βοηθήσει τους εργαζόμενους σε αυτή να αντιληφθούν τις ευθύνες που έχουν απέναντι στο περιβάλλον μέσα στο οποίο ζουν και να του συμπεριφέρονται ανάλογα. Από την εξοικονόμηση ενέργειας που μπορεί κάποιος να κάνει, πολύ απλά, έχοντας για παράδειγμα τα φώτα του γραφείου του τη μέρα κλειστά, χρησιμοποιώντας λιγότερο χαρτί στις όποιες εκτυπώσεις κάνει και στέλνοντας στην ανακύκλωση τα διάφορα χαρτικά και πλαστικά που έχει.

1.2.3. ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΙΣ ΣΥΝΗΘΕΙΕΣ ΤΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ

Η αλλαγή του κλίματος είναι ένα παγκόσμιο πρόβλημα, όμως, καθένας από μας έχει τη δύναμη να κάνει τη διαφορά. Ακόμη και μικρές αλλαγές στις καθημερινές μας συνήθειες μπορούν να συμβάλλουν στη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου χωρίς να επηρεαστεί αρνητικά η ποιότητα της ζωής μας. Στην ουσία μπορούμε να συμβάλλουμε στην εξοικονόμηση χρημάτων αλλάζοντας πολύ λίγο την καθημερινότητά μας, ρυθμίζοντας το θερμοστάτη, κλείνοντας τους διακόπτες που δε χρειαζόμαστε, ανακυκλώνοντας και ακόμη μπορούμε τις μικρές αποστάσεις να τις κάνουμε περπατώντας και όχι οδηγώντας.

Βέβαια, η κατανάλωση ενέργειας από συσκευές ή αυτοκίνητα, το μέγεθος των κατοικιών, η χρήση ενέργειας και οι τιμές του ηλεκτρικού ρεύματος ενδέχεται να διαφέρουν σημαντικά από χώρα σε χώρα. Αυτό σημαίνει ότι τα μέτρα που θα αναλάβουμε μπορεί να έχουν μεγαλύτερο ή μικρότερο θετικό αντίκτυπο, τόσο για το περιβάλλον όσο και για το πορτοφόλι μας.

Θα δούμε παρακάτω στον πίνακα 1, κάποια στοιχεία που δείχνουν στον καθένα από μας πόσο μπορούμε θετικά ή αρνητικά να επηρεάσουμε, στην καθημερινότητά μας, το περιβάλλον.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

<u>A/ A</u>	<u>ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ</u>	<u>ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ</u>
1	Εάν πρόκειται να ταξιδέψουμε μερικές εκατοντάδες χιλιόμετρα μόνοι μας, ποιο είναι το πιο οικονομικό μέσο μεταφοράς;	Το τρένο.
2	Πως μπορούμε να εξοικονομήσουμε ενέργεια όταν οδηγούμε;	Χρησιμοποιούμε με φειδώ το κλιματιστικό.
3	Τι κάνουμε μέσα στο σπίτι που δεν εξοικονομεί ενέργεια;	Αφήνουμε τις συσκευές σε αναμονή αντί να τις κλείνουμε.
4	Τι ποσοστό ενέργειας χρησιμοποιείται στην κατάσταση αναμονής μέσα σε τρεις ώρες της ημέρας;	40%.
5	Ποια οικιακή συσκευή ευθύνεται για τις περισσότερες εκπομπές CO ₂ , ανά ώρα χρήσης;	Ένας ηλεκτρικός βραστήρας.
6	Τι ποσοστό ενέργειας που καταναλώνει το μέσο ευρωπαϊκό νοικοκυριό χρησιμοποιείται για τη θέρμανση του νερού;	14%.
7	Τι ποσοστό ενέργειας που καταναλώνει το μέσο ευρωπαϊκό νοικοκυριό χρησιμοποιείται για τη θέρμανση του σπιτιού;	70%.
8	Τι θα μπορούσαμε να κάνουμε με την ενέργεια που εξοικονομούμε όταν δε βράζουμε νερό που δε χρειαζόμαστε;	Να φωτιστεί το ένα τρίτο των δρόμων της Ευρώπης.
9	Τι ποσοστό της ενέργειας που καταναλώνεται στην Ε. Ε. αντιστοιχεί στα νοικοκυριά;	Ένα τρίτο.
10	Αυτό είναι κάτι που φυσικά δεν ευσταθεί;	Τα άτομα δεν έχουν αντίκτυπο στις κλιματικές αλλαγές.
11	Ποια αλλαγή στις διατροφικές μας συνήθειες μπορεί να βοηθήσει στη μείωση του ίχνους του άνθρακα που αφήνουμε;	Να τρώμε λιγότερο κρέας.

12	Η τοποθέτηση διπλών υαλοπινάκων στο σπίτι μας μπορεί να μειώσει την απώλεια θερμότητας από τα παράθυρα κατά.....;	50-70%.
13	Τι δε μειώνει την κατανάλωση καυσίμων σε ένα αυτοκίνητό;	Η μείωση της πίεσης των ελαστικών.
14	Πόσο χαρτί χρησιμοποιεί κάθε μήνα ένας μέσος Ευρωπαίος;	20 kg.
15	Τι είναι η συλλογική χρήση του ιδιωτικού αυτοκινήτου;	Χρήση ενός αυτοκινήτου από ένα ή περισσότερα άτομα , προκειμένου να μειωθούν οι επιμέρους διαδρομές με το αυτοκίνητο.

(www.climatechange.eu.com)

1.3. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

1.3 1. ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Για την ελαχιστοποίηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων δημιουργήθηκαν προγράμματα από τους διάφορους αρμόδιους ή φορείς και έτσι άρχισαν να λειτουργούν τα διάφορα συστήματα διαχείρισης του περιβάλλοντος. Βέβαια οι άνθρωποι έχουν διαφορετικές απόψεις για το τι είναι περιβάλλον, οπότε το έργο των Σ. Δ. Π. γίνεται πολύπλοκο. Ενώ δεν υπάρχει ένας ορισμός ίδιος για όλους μας, παρόλαυτα τα προγράμματα διαχείρισης περιβάλλοντος βρίσκουν τη χρυσή τομή κι έτσι ξεκινούν τις κατάλληλες ενέργειες για τη σωστή διαχείριση του περιβάλλοντος.

Με τη βοήθεια αυτών των συστημάτων διαχείρισης περιβάλλοντος ελέγχονται και οι δραστηριότητες που αφορούν βελτίωση της περιβαλλοντικής απόδοσης της επιχείρησης, όπως είναι η μείωση χρήσεων του πετρελαίου, η τεχνολογία μείωσης των καυσαερίων και η στροφή προς το φυσικό αέριο.

Τα προγράμματα αυτά δημιουργήθηκαν για να αλλάξουν τη νοοτροπία των επιχειρήσεων και των πολιτών. Όλες οι επιχειρήσεις θα πρέπει να έχουν κάποιου είδους Σ. Δ. Π., ακόμη και χωρίς κάποια πιστοποίηση. Τα Σ. Δ. Π. έχουν κατά βάση μια περιβαλλοντική πολιτική, σκοπούς και στόχους καθώς επίσης και επίσημους καταλόγους με νόμους και κανονισμούς. Βέβαια δεν αρκεί μόνο το σύστημα ή το πρότυπο από μόνο του για να βελτιωθεί η περιβαλλοντική απόδοση της εταιρίας αλλά πρέπει και τα άτομα να προσπαθούν συνεχώς γι' αυτή τη βελτίωση. Αρχικά η επιχείρηση αναγνωρίζει την ανάγκη της για αλλαγή και στη συνέχεια ερευνά διάφορες μεθόδους, τεχνικές, συμπεριφορές και διαδικασίες για να εισάγει νέα πρότυπα. Θετικό αποτέλεσμα σε αυτή τη προσπάθεια θα υπάρξει όταν έχουν προηγηθεί κίνητρα για τους εργαζόμενους σε αυτή και φυσικά εκπαίδευση και κατάρτιση τους. Τα συστήματα αυτά βοηθούν την εταιρία να

ελέγχει τις δραστηριότητές της, τα προϊόντα της και τις διεργασίες που προξενούν ή που θα μπορούσαν να προξενήσουν περιβαλλοντικές επιπτώσεις.

Κάποιες επιχειρήσεις έχουν τη δυνατότητα του αυτοέλεγχου και της αυτοαξιολόγησης, αυτό είναι αναγκαίο και για τις επιχειρήσεις που επιζητούν τον έλεγχο από τρίτους και την πιστοποίηση από αυτούς. Τα Σ. Δ. Π. μπορεί να είναι επίσημα, όπως είναι το ISO και το EMAS ή μπορεί να είναι ανεπίσημα, όπως ένα πρόγραμμα ελαχιστοποιήσεως των αποβλήτων στο εσωτερικό της εταιρείας ή να είναι απλοί γραπτοί τρόποι και μέθοδοι με τους οποίους διαχειρίζονται τις αλληλεπιδράσεις της εταιρείας με το περιβάλλον. (Καρβούνης- Γωργακέλος, Διαχείριση του περιβάλλοντος, σελ. 619-622) Θα δούμε παρακάτω τα επίσημα πρότυπα και συστήματα που εφαρμόζουν οι εταιρίες:

- ISO.
- EMAS.

Το πρώτο είναι μια σειρά από διεθνή πρότυπα για τη διαχείριση του περιβάλλοντος. Το ISO 14000 αποτελείται από μια σειρά από προδιαγραφές με οδηγίες για σωστή χρήση, οδηγίες που αφορούν υποστηρικτικές τεχνικές, αρχές περιβαλλοντικές ελεγκτικής και αξιολόγηση περιβαλλοντικής απόδοσης που βοηθούν τους οργανισμούς σε όλο τον κόσμο να επιδιώξουν προσπάθειες και μέτρα απόδοσης ανάλογα με τα διεθνή ισχύοντα. Το ISO περιλαμβάνει μια σειρά προτύπων από 14001- 14061 και το ISO 9000.

Τα πρότυπα αυτά εφαρμόζονται σε όλους τους οργανισμούς και ασχολούνται με τη μελέτη των γεωγραφικών, πολιτισμικών και κοινωνικών συνθηκών κάθε οργανισμού και με τη βελτίωση και τη προβολή της περιβαλλοντικής του απόδοσης σε άλλους, μέσα από την παρουσία ενός πιστοποιημένου συστήματος διαχείρισεως του περιβάλλοντος. Προδιαγράφουν τις απαιτήσεις του Σ. Δ. Π. που αν τηρηθούν σωστά θα βελτιώσουν την περιβαλλοντική απόδοση μειώνοντας τις επιπτώσεις. Στόχος τους είναι να στηρίξουν την περιβαλλοντική προστασία και την πρόληψη της ρυπάνσεως σε αρμονία με τις κοινωνικοοικονομικές ανάγκες των οργανισμών. Ακόμα όσον αφορά το πρότυπο ISO 9000, χρησιμοποιείται σαν εργαλείο για να βοηθήσει τις επιχειρήσεις να καλύψουν τις απαιτήσεις των πελατών με συστηματικό έλεγχο της παραγωγικής διαδικασίας. (Καρβούνης- Γωργακέλος, Διαχείριση του περιβάλλοντος, σελ.624-627)

Το δεύτερο απαιτεί από τα κράτη- μέλη της Ε. Ε. να οργανώνουν υποστηρικτικές διοικητικές δομές και να παροτρύνουν τις επιχειρήσεις για εθελοντική συμμετοχή, στόχος του προγράμματος EMAS είναι αναπτυχθεί πολιτική και δράση σε σχέση με το περιβάλλον, να προλαμβάνει και να μειώνει τη ρύπανση, να εξασφαλίζει τη σωστή διαχείριση των πόρων και να χρησιμοποιεί καθαρές τεχνολογίες. Το EMAS απαιτεί από τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης να οργανώνουν υποστηρικτικές διοικητικές δομές για το σχήμα και να παροτρύνουν τις εταιρίες να συμμετάσχουν επί εθελοντικής βάσης. Ο στόχος του EMAS είναι να καλύψει την υποχρέωση της Ε. Ε. να αναπτύξει πολιτική και δράση σε σχέση με το περιβάλλον και τη βιώσιμη ανάπτυξη, αναγνωρίζει πως η βιομηχανία έχει τη δική της υποχρέωση να διαχειρίζεται την περιβαλλοντική επίπτωση των δραστηριοτήτων της οπότε θα πρέπει να προλαμβάνει και να μειώνει τη ρύπανση ιδιαίτερα στην πηγή, να εξασφαλίζει καλή διαχείριση των πόρων και να χρησιμοποιεί ακόμη καθαρότερες τεχνολογίες.

Το πρότυπο αυτό περιγράφει την υπευθυνότητα των επιχειρήσεων απέναντι στην αποτελεσματική διαχείριση που θα πρέπει να έχουν, την παροχή πληροφοριών για την περιβαλλοντική απόδοση όλων των στόχων σε λογική συνεχή βελτίωση της απόδοσης

αυτής, στο κοινό.(Καρβούνης- Γωργακέλος, Διαχείριση του περιβάλλοντος, σελ. 626-627)

Η εφαρμογή αυτών των προτύπων από τις εταιρίες γίνεται διότι η βελτιωμένη διαχείριση του περιβάλλοντος είναι καλή για τον πλανήτη μας και απαίτηση για τη βιωσιμότητά του. Ακόμα εφαρμόζονται επειδή η βελτιωμένη διαχείριση εμφανίζεται σαν προαπαιτούμενο για το βιώσιμο εμπόριο και είναι γενικά μέσα στα ατού της επιχείρησης. Ενώ ο πρώτος λόγος είναι πιο σημαντικός, ο δεύτερος πείθει περισσότερο τις εταιρείες για την εφαρμογή των προτύπων.

Τα πρότυπα αυτά ωφελούν τις επιχειρήσεις σε πολλά σημεία. Αρχικά παρέχει στην επιχείρηση ένα πλαίσιο για την αξιολόγηση των ευκαιριών και των δυνατοτήτων για την εξοικονόμηση κόστους. Επιπλέον, μέσω της βελτίωσης των διεργασιών της, η εταιρία επιτυγχάνει αύξηση της αποτελεσματικότητάς της. Ακόμα η επέκταση της υπευθυνότητας της εταιρείας για βελτιωμένη περιβαλλοντική απόδοση και στους προμηθευτές της, καλύπτει τις απαιτήσεις των πελατών της. Εμφανίζονται στο προσκήνιο οι σαφώς καλύτερες σχέσεις με τους διάφορους εμπλεκόμενους, πράγμα το οποίο ικανοποιεί τους υπαλλήλους και τους ασφαλιστές, ακόμα και γείτονες και αυξάνεται έτσι η κερδοφορία. (Καρβούνης- Γωργακέλος, Διαχείριση του περιβάλλοντος, σελ. 628)

Βέβαια τα παραπάνω πρότυπα στην εφαρμογή εκτός από τις ωφέλειες που προσφέρουν, αντιμετωπίζουν και διάφορα εμπόδια. Αρχικά οι επιχειρήσεις με την εφαρμογή τους έχουν εξοικονόμηση κόστους, αυξημένες ευκαιρίες στην αγορά, κάλυψη των απαιτήσεων των πελατών, αυξημένη επικοινωνία με το προσωπικό και αυξημένη δέσμευση με το προσωπικό. Από την άλλη μεριά βέβαια εμφανίζονται εμπόδια που αφορούν την έλλειψη δέσμευσης εκ μέρους της διοίκησης, έλλειψη οραματισμού και σχεδιασμού, έλλειψη συμμετοχής από τους εργαζόμενους και έλλειψη συγκρίσιμων μεγεθών για τη μέτρηση.

Η διαδικασία υλοποίησης βέβαια ενός τέτοιου προγράμματος είναι η δέσμευση της διοίκησης και η ανάδειξη κατάλληλων ηγετών, ο σχηματισμός συμβουλίου ποιότητας, ομάδων προγραμματισμού και βελτίωσης ποιότητας, η συγκέντρωση δεδομένων και η εκτίμηση κόστους ποιότητας και τέλος η ανάπτυξη νοοτροπίας διαχείρισης του περιβάλλοντος, προγραμμάτων διορθωτικής δράσης και επίλυσης προβλημάτων. (Καρβούνης- Γεωργακέλης, Διαχείριση του περιβάλλοντος,σελ. 628)

1.3.2. ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΩΝ ΠΟΥ ΔΙΝΟΝΤΑΙ ΣΤΙΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ

Η διεργασία της ελεγκτικής του συστήματος για συμμόρφωση στο πρότυπο, συνεπάγεται τον έλεγχο για να εξακριβωθεί ότι όλα τα αναγκαία στοιχεία του λειτουργικού συστήματος υπάρχουν και εργάζονται σωστά. Η πιστοποίηση δεν είναι πάντα ωφέλιμη και αναγκαία σε εταιρίες με ένα ή δύο μεγάλους πελάτες των οποίων οι περιβαλλοντικές απαιτήσεις ικανοποιούνται από προμηθευτές με λειτουργικό Σ. Δ. Π., φυσικά είναι άξιο να σημειωθεί πως η πιστοποιήσεις τέτοιου είδους, για μια εταιρία δεν είναι και το μόνο που την καθιστά φιλική προς το περιβάλλον και δεν της εξασφαλίζει ότι θα βελτιώνει συνεχώς την περιβαλλοντική της απόδοση.

Υπάρχουν βέβαια πολλοί λόγοι που οδηγούν την εταιρία στο να πιστοποιούνται. Η πιστοποίηση είναι απόδειξη επαγγελματικής αξιολόγησης, παίζει το σημαντικό ρόλο μιας εξωτερικής σφραγίδας, δεσμεύει την εταιρία για μια βελτιωμένη περιβαλλοντική απόδοση, αποτελεί πλεονέκτημα για σύναψη διεθνών συμβολαίων προμηθειών κυβερνήσεως και ιδιωτών, αποτελεί ένα ορατό συμβόλαιο για τις προθέσεις της εταιρείας ως προς τον

σεβασμό της για το περιβάλλον και τέλος οι αξιολογήσεις που γίνονται στην εταιρεία ανά τακτά χρονικά διαστήματα λειτουργούν ως κίνητρο για συνεχή συντήρηση, βελτίωση και ολοκλήρωση του Σ. Δ. Π. της εταιρίας. (Καρβούνης- Γωργακέλος, Διαχείριση του περιβάλλοντος, σελ.633-637)

Βέβαια το κάθε πρότυπο έχει τη δυνατότητα να λειτουργήσει σωστά μόνο αν οι εταιρείες που θα το χρησιμοποιήσουν το λειτουργήσουν όπως πρέπει.

1.3.3.ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΣΩΣΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΠΟΡΩΝ (ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ, ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ, ΦΥΣΙΚΩΝ)

Όταν μια επιχείρηση αποφασίσει να ξεκινήσει τη δράση της υπέρ του περιβάλλοντος υλοποιώντας ένα από τα προγράμματα, κίνητρο για μια καλή αρχή, φυσικά, είναι η χρηματοδότηση για την έναρξη των ανάλογων διαδικασιών. Η χρηματοδότησή της αυτή μπορεί να είναι είτε εσωτερική, δηλαδή, να παρακρατά από τα κέρδη για την υλοποίηση των ενεργειών της, είτε εξωτερική, δηλαδή, παίρνοντας δάνεια ή διαθέτοντας μετοχές. Κίνητρο επίσης είναι για μια επιχείρηση οι ευκαιρίες που είναι δυνατόν να δίνονται στα στελέχη για την αύξηση των εσόδων και τη δημιουργία αγορών. Αυτό σημαίνει πως οι νέες τεχνολογίες και οι νέες ιδέες οδηγούν προς το καλύτερο την επιχείρηση και τη συμπεριφορά αυτής απέναντι στο περιβάλλον.

Αυτό βέβαια το οποίο επικρατεί κάθε στιγμή στην αγορά επηρεάζει και το πόσο η επιχείρηση θα επενδύσει σε αυτές της αλλαγές που προγραμματίζει. Οι οικονομικοί, οι τεχνολογικοί, οι πολιτικοί, οι πολιτιστικοί και οι κοινωνικοί παράγοντες συντελούν στο να αποφασίσει τελικά η επιχείρηση. Αν το έθνος παράγει και καταναλώνει τα ζητούμενα αγαθά, αν οι ικανότητες και ο εξοπλισμός της είναι ο κατάλληλος, αν το σύστημα των αξιών, ηθών και πιστεύω επιδρά στον τρόπο που το κάθε στέλεχος δρα, αν η λειτουργία του κράτους είναι η κατάλληλη κι αν το σύστημα που επικρατεί είναι σύμφωνο με αυτές της αλλαγές προς τη βελτίωση του περιβάλλοντος και του τρόπου ζωής μας και φυσικά αν και οι κύριες πηγές εισροών στην επιχείρηση συμφωνούν, τότε η επιχείρηση μπορεί να ξεκινήσει να δρά.

Όταν θα ξεκινήσει η επιχείρηση τη δράση της βέβαια είναι αναγκαίο να γνωρίζει το πώς πρέπει να χρησιμοποιήσει τους πόρους τους οποίους διαθέτει και ποιους από αυτούς θα αλλάξει ή θα βελτιώσει.

Οι πόροι της επιχείρησης χωρίζονται σε τρία μέρη:

- Τεχνολογικοί πόροι.
- Φυσικοί πόροι.
- Ανθρώπινοι πόροι.

Οι τεχνολογικοί πόροι αφορούν την τεχνολογία, την οποία εφαρμόζεται στην επιχείρηση, η οποία επιλέγεται με βάση τους στόχους της επιχείρησης και το επίπεδο δεξιοτήτων των ανθρώπων.

Οι φυσικοί πόροι αποτελούν τις εγκαταστάσεις της επιχείρησης, το μηχανολογικό της εξοπλισμό, το μηχανισμό διανομής και τα αποθέματα πρώτων υλών.

Οι ανθρώπινοι πόροι, εμπεριέχουν την απόκτηση ενός αναγκαίου προσωπικού, την τοποθέτηση εργαζομένων στην κατάλληλη για τον καθένα θέση, την παροχή κινήτρων για μια αποτελεσματική απόδοση και φυσικά την αξιολόγηση της απόδοσης του προσωπικού.

Στα παραπάνω βλέπουμε πως μπορούμε ο καθένας ξεχωριστά και όλοι μαζί να βοηθήσουμε έτσι ώστε να έχουμε μελλοντικά ένα φιλικό προς όλους μας περιβάλλον.

Παρακάτω θα δούμε τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα που παρουσιάζονται με τη χρήση των παραπάνω προγραμμάτων καθώς επίσης και τις διάφορες δράσεις εθελοντικής εργασίας και εισφοράς στη βελτίωση του περιβάλλοντος, μέσα στο οποίο ζούμε. (Βλάχου, Περιβάλλον και φυσικοί πόροι Οικονομική θεωρία και πολιτική, κεφ.2,7,10)

“ΚΕΦΑΛΑΙΟ: 2”

2.1. ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΕΡΟΙ ΦΥΣΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ

2.1.1. ΠΟΙΟΙ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΕΡΟΙ ΦΥΣΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ

Το περιβάλλον μέσα στο οποίο ζούμε, αποτελείται από διάφορους φυσικούς πόρους, οι οποίοι είναι σημαντικοί για μας και για τον τρόπο ζωής μας. Φυσικό πόρο αποκαλούμε το οτιδήποτε βρίσκεται πάνω στη γη και χρησιμοποιείται από τον άνθρωπο. Οι φυσικοί πόροι αυτοί θα παρουσιαστούν παρακάτω, καθώς επίσης και η σπουδαιότητά τους:

- Η θάλασσα.
- Το έδαφος.
- Το δάσος.
- Το νερό.

- Η χλωρίδα.
- Η πανίδα.
- Η ηλιακή ενέργεια.
- Τα μέταλλα.
- Τα ορυκτά καύσιμα.

Οι φυσικοί πόροι, τους οποίους χρησιμοποιούν οι εταιρίες για τις διάφορες ανάγκες τους, χωρίζονται κατά βάση σε ανανεώσιμους φυσικούς πόρους και σε μη ανανεώσιμους φυσικούς πόρους ή αλλιώς εξαντλήσιμους.

Ανανεώσιμοι είναι εκείνοι οι φυσικοί πόροι που αναπληρώνονται φυσικά με μετρήσιμο ρυθμό και αυτοί είναι η ηλιακή ενέργεια, το νερό και το δάσος. Είναι ο ζωικός πληθυσμός και η ξυλεία.

Μη ανανεώσιμοι είναι εκείνοι που παρουσιάζονται σε μια ποσότητα ορισμένη και με ασήμαντο ρυθμό φυσικής αναπλήρωσης και είναι τα ορυκτά, τα μεταλλεύματα, το πετρέλαιο και τα άλλα ορυκτά καύσιμα.

Παρόλο βέβαια το διαχωρισμό των φυσικών πόρων σε ανανεώσιμους και σε μη ανανεώσιμους, υπάρχει περίπτωση με τη λανθασμένη ή αντίστοιχα με τη σωστή χρήση τους να μετατραπούν, από ανανεώσιμους σε μη ανανεώσιμους και το αντίστροφο. Θα πρέπει λοιπόν οι εταιρίες υιοθετώντας το αίτημα της Ε. Κ. Ε. να δώσουν ιδιαίτερη σημασία στο πως θα πρέπει να αξιοποιήσουν τον κάθε φυσικό πόρο και σε ποιες ποσότητες. Για παράδειγμα η μόλυνση των υδάτων σε σημείο που να μη μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τον άνθρωπο, αυτόματα εξαντλεί έναν ανανεώσιμο φυσικό πόρο, που είναι το νερό. Επίσης η καταστροφή των δασών μετατρέπει έναν ανανεώσιμο φυσικό πόρο σε μη ανανεώσιμο. Από την άλλη πλευρά υπάρχουν κάποιοι μη ανανεώσιμοι φυσικοί πόροι, οι οποίοι μπορούν να γίνουν ανακυκλώσιμοι, που σημαίνει πως είναι δυνατόν να ανακυκλωθούν από μια ορισμένη χρήση και συνεπώς να χρησιμοποιηθούν σε άλλη λειτουργία. Για παράδειγμα ο χάλυβας που ανακτάται από άχρηστα αυτοκίνητα ή από τη διάλυση πλοίων, που τον λιώνουν ξανά για να χρησιμοποιηθεί σε άλλη βιομηχανική χρήση.

Με τη σωστή λοιπόν χρήση των φυσικών πόρων και με την υιοθέτηση της Ε. Κ. Ε. γίνεται εφικτή η ικανοποίηση των αναγκών της σημερινής κοινωνίας χωρίς να υπονομεύεται η δυνατότητα κάλυψης των αναγκών των μελλοντικών αναγκών και χωρίς να έχει υποστεί σοβαρές βλάβες το περιβάλλον και το ζωικό του βασίλειο. (Βλάχου, Περιβάλλον και φυσικοί πόροι Οικονομία και φυσικοί πόροι, κεφ.7, 10)

Παρακάτω θα δούμε με ποιο τρόπο μπορούν οι εταιρίες να χρησιμοποιούν τους φυσικούς πόρους σωστά.

2.1.2. ΠΩΣ ΜΠΟΡΟΥΝ ΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΝΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝ ΣΩΣΤΑ ΤΟΥΣ ΦΥΣΙΚΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ

Μέσα σε μία βιομηχανική κοινωνία καταναλώνεται ενέργεια και φυσικοί πόροι, από τις διάφορες ανθρώπινες δραστηριότητες. Από αυτές τις δραστηριότητες των επιχειρήσεων έχουμε σαν αποτέλεσμα και την αρνητική επίπτωση στο περιβάλλον, από την ποικιλία των πηγών ρυπάνσεως. Για παράδειγμα η σύγχρονη γεωργία χρησιμοποιεί παρασιτοκτόνα και λιπάσματα, τα αεροπλάνα, τα αυτοκίνητα, τα πλοία και τα τρένα μετατρέπουν τα καύσιμα και τον αέρα σε οξείδια του άνθρακα, σε οξείδια του αζώτου κ. λ. π. όλα αυτά τα αέρια, υγρά και στερεά απόβλητα που αποκαλούνται εκπομπές μπορούν να ελαττωθούν και να επαναχρησιμοποιούνται μέσα από κάποιες δραστηριότητες, τις οποίες θα πρέπει να ακολουθήσουν οι εταιρίες.

Απαιτείται στρατηγικός σχεδιασμός και στρατηγικό μάνατζμεντ για να επιτευχθεί το παραπάνω. Θα πρέπει να υπάρχει εκτός από το κίνητρο των χρημάτων, που θα οδηγήσει τις εταιρίες προς την κατεύθυνση της βελτίωσης του τρόπου εργασίας τους, και η

σωστή πληροφόρηση και οι σωστές τεχνολογίες που αναπτύσσονται για να λύσουν τέτοιου είδους προβλήματα.

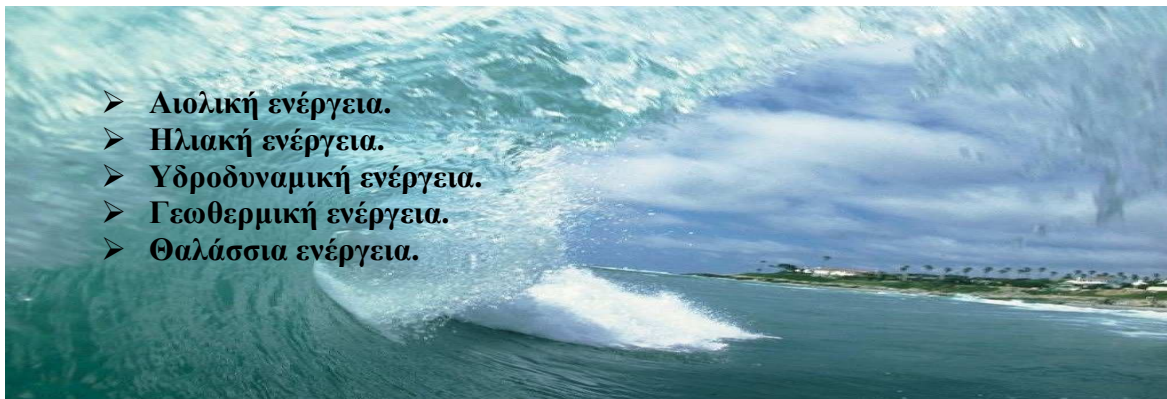
Κάποια πράγματα που είναι δυνατό να εφαρμόσουν οι εταιρίες για τη βελτίωση της λειτουργίας τους για ένα καλύτερο περιβάλλον είναι τα παρακάτω:

- Καταρχάς θα πρέπει να αποκτήσουν το αίσθημα της κοινωνικής υπευθυνότητας της επιχείρησης και να το προωθήσουν και στο προσωπικό.
- Πλέον θα είναι αναγκαίο να συνειδητοποιήσουν πως δεν είναι μόνο οικονομικοί θεσμοί αλλά και κοινωνικοί με κοινωνικές επιπτώσεις που η διοίκηση τους θα πρέπει να λάβει υπ' όψη.
- Να αποκτήσουν εξοπλισμό ελέγχου της ρυπάνσεως ελαττώνοντας έτσι την εκπομπή ρύπων.
- Ακόμα είναι αναγκαίο να γίνεται η χρήση των πόρων από τις μεγάλες επιχειρήσεις για την επεξεργασία και την αξιοποίηση των αποβλήτων.
- Να διαχειρίζονται σωστά τα ορυκτά και να κάνουν όσο το δυνατόν περισσότερη ανακύκλωση σ' αυτά.
- Να μολύνουν όσο γίνεται και λιγότερο τα ύδατα.
- Να μη χρησιμοποιούν τις δασικές εκτάσεις για τη δημιουργία νέων επιχειρήσεων.
- Η σύμπραξη επίσης του δημόσιου με τον ιδιωτικό τομέα θα ήταν ένα σημαντικό βήμα.
- Τέλος είναι σημαντικό οι εταιρίες να αρχίσουν να αξιοποιούν τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας από εδώ και στο εξής, όσο το δυνατόν περισσότερο και να αποκοπούν από την ηλεκτρική και την θερμική ενέργεια από τη χρήση συμβατικών καυσίμων (άνθρακα, πετρέλαιο, φυσικό αέριο). Αυτό γιατί από την καύση των ορυκτών καυσίμων παράγονται το CO₂ και τα οξείδια του αζώτου και του θείου, τα οποία είναι υπεύθυνα για το φαινόμενο του θερμοκηπίου και το φαινόμενο της όξινης βροχής αντίστοιχα.

2.2. ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

2.2.1. ΠΟΙΕΣ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΕΡΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Οι εταιρίες είναι δυνατό να χρησιμοποιούν τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας στις διάφορες εργασίες τους. Καταρχήν θα δούμε ποιες είναι οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας που υπάρχουν και μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τις επιχειρήσεις.(Energy Efficiency and Renewable Energy, 2011)

- **Αιολική ενέργεια.**
- **Ηλιακή ενέργεια.**
- **Υδροδυναμική ενέργεια.**
- **Γεωθερμική ενέργεια.**
- **Θαλάσσια ενέργεια.**

Η αιολική ενέργεια είναι η ενέργεια του ανέμου που μπορεί να αξιοποιηθεί από μηχανήματα, όπως είναι η ανεμογεννήτριες για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας.

Η αιολική ενέργεια προσφέρει πολλά πλεονεκτήματα, πράγμα που εξηγεί γιατί είναι η περισσότερο, ταχέως, αναπτυσσόμενη πηγή ενέργειας στον κόσμο. Οι ερευνητικές προσπάθειες έχουν στόχο να ανταποκριθούν στις ανάγκες για ευρύτερη χρήση της αιολικής ενέργειας. Η χρήση της αιολικής ενέργειας έχει και πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα.

Αρχικά τα πλεονεκτήματα της είναι πώς, απορρέοντας από τον άνεμο, η αιολική ενέργεια είναι μια καθαρή πηγή ενέργειας, δεν μολύνει την ατμόσφαιρα όπως τα εργοστάσια παραγωγής ηλεκτρισμού τα οποία στηρίζονται στην καύση ορυκτών καυσίμων, όπως άνθρακα ή φυσικό αέριο. Οι ανεμογεννήτριες δεν εκλύουν χημικές ουσίες στο περιβάλλον οι οποίες προκαλούν όξινη βροχή ή αέρια του θερμοκηπίου.

Η τεχνολογία που αναπτύσσεται περί την αιολική ενέργεια είναι μια από τις πιο οικονομικές που υπάρχουν σήμερα στον χώρο των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας..

Οι ανεμογεννήτριες μπορούν να στηθούν ακόμα και σε αγροκτήματα, έτσι ωφελώντας την οικονομία των αγροτικών περιοχών, όπου βρίσκονται οι περισσότερες από τις καλύτερες τοποθεσίες από την άποψη του ανέμου. Οι αγρότες μπορούν να συνεχίσουν να εργάζονται στη γη, καθώς οι ανεμογεννήτριες χρησιμοποιούν μόνον ένα μικρό μέρος της γης. Οι ιδιοκτήτες των εγκαταστάσεων για την παραγωγή αιολικής ενέργειας πληρώνουν ενοίκιο στους αγρότες για τη χρήση της γης.

Από την άλλη μεριά βέβαια η χρήση της έχει και κάποια αρνητικά. Η αιολική ενέργεια πρέπει να συναγωνιστεί τις συμβατικές πηγές ενέργειας σε επίπεδο κόστους. Ανάλογα με το πόσο ενεργητική, ως προς τον άνεμο, είναι μια τοποθεσία, το αιολικό πάρκο μπορεί ή δεν μπορεί να είναι ανταγωνιστικό ως προς το κόστος. Παρότι το κόστος της αιολικής ενέργειας έχει μειωθεί δραματικά τα τελευταία 10 χρόνια, η τεχνολογία απαιτεί μια αρχική επένδυση υψηλότερη από εκείνη των γεννητριών που λειτουργούν με καύση ορυκτών. Η ισχυρότερη πρόκληση στη χρησιμοποίηση του ανέμου ως πηγή ενέργειας είναι ότι ο άνεμος είναι περιοδικά διακοπτόμενος και δεν φυσά πάντα όταν ο ηλεκτρισμός απαιτείται. Η αιολική ενέργεια δεν μπορεί να αποθηκευτεί (εκτός αν χρησιμοποιηθούν μπαταρίες). Επιπλέον, δεν μπορούν όλοι οι άνεμοι να τιθασευτούν ώστε να καλυφθούν, τη στιγμή που προκύπτουν, οι ανάγκες σε ηλεκτρισμό. Τα κατάλληλα σημεία για αιολικά πάρκα συχνά βρίσκονται σε απομακρυσμένες περιοχές, μακριά από πόλεις όπου χρειάζεται ο ηλεκτρισμός. Η ανάπτυξη της εκμετάλλευσης του ανέμου ως φυσικού πόρου μπορεί ίσως να συναγωνιστεί άλλες χρήσεις της γης και αυτές οι εναλλακτικές χρήσεις ίσως εκτιμώνται περισσότερο απ' ό,τι η παραγωγή ηλεκτρισμού. Αν και τα αιολικά πάρκα έχουν σχετικά μικρή επίπτωση στο περιβάλλον σε σύγκριση με άλλες συμβατικές εγκαταστάσεις παραγωγής ενέργειας, υπάρχει ένας προβληματισμός για

τον θόρυβο που παράγεται από τις λεπίδες του ηλεκτρικού κινητήρα, για την αισθητική επίπτωση και για τα πουλιά που μερικές φορές έχουν σκοτωθεί καθώς πετούσαν προς τους ηλεκτρικούς κινητήρες. Τα περισσότερα από αυτά τα προβλήματα έχουν επιλυθεί ή έχουν σε σημαντικό βαθμό μειωθεί μέσω της τεχνολογικής ανάπτυξης ή μέσω της επιλογής κατάλληλων περιοχών για τη δημιουργία αιολικών πάρκων.

Η ηλιακή ενέργεια μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την παραγωγή θερμότητας, ψύξης και ηλεκτρισμού. Οι τεχνολογίες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από την ηλιακή είναι η ηλιοθερμική, η οποία χρησιμεύει για εφαρμογές μεγάλης κλίμακας MW και η φωτοβολταϊκή τεχνολογία, οποία αφορά μικρής έως μεσαίας κλίμακας, λίγα W έως λίγα MW. Προέρχεται από τον ήλιο, η χρησιμοποίηση της δεν δημιουργεί αέριους ρύπους και η αξιοποίηση της επιδοτείται από την πολιτεία.(www.climateaction.com)

Ακόμα έχουμε και την υδροδυναμική ενέργεια η οποία μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τις εταιρίες. Κατά την παραγωγή της υδροδυναμικής ενέργειας δεν παράγονται αέριοι ρύποι και τα υδροδυναμικά έργα διακρίνονται σε μικρά με ισχύ μέχρι 2MW, σε μεσαία με ισχύ από 2MW έως και 10M, σε μεγάλα με ισχύ από 10MW. Τα μικρά αυτά έργα είναι φιλικά προς το περιβάλλον και συνδυάζονται και με άλλες χρήσεις του νερού όπως είναι η ύδρευση, η άρδευση και οι ιχθυοκαλλιέργειες. Έχουν κατασκευαστεί από παλιά από τη ΔΕΗ πολλά μεγάλα υδροηλεκτρικά έργα σε περιοχές με άφθονους υδάτινους πόρους, όπως είναι η Βόρεια και η Δυτική Ελλάδα. Τέτοια έργα αποτελούνται από το φράγμα, τις σήραγγες εκτροπής και απαγωγής, τον ηλεκτρομηχανολογικό εξοπλισμό.

Η ενέργεια των θαλασσών αξιοποιείται με διάφορους τρόπους. Αξιοποίηση της ενέργειας των κυμάτων, η οποία ενέργεια μπορεί να εξαρτάται από το ύψος του κύματος και την ταχύτητα του κύματος, αξιοποίηση της ενέργειας των παλίρροιών που εξαρτάται από την επιφάνεια της παλίρροιακής λεκάνης, την περίοδο της παλίρροιας και το ύψος της παλίρροιας, αξιοποίηση της θερμικής ενέργειας των ωκεανών και την ενέργεια των θαλάσσιων ρευμάτων, η οποία εξαρτάται από την ταχύτητα του θαλάσσιου ρεύματος, την επιφάνεια της πρόσπτωσης του ρεύματος και την πυκνότητα της θάλασσας.

Τέλος η γεωθερμική ενέργεια που χρησιμοποιείται για την παραγωγή θερμότητας, ηλεκτρισμού και συμπαραγωγή των δύο παραπάνω. Στη γεωθερμική βέβαια ενέργεια έχουμε τη μεταφορά διάφορων ρύπων, λόγω της επαφής των γεωθερμικών ρευστών με διάφορα πετρώματα.(Energy Efficiency and Renewable Energy, 2011)

2.3. ΧΡΗΣΗ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ.

2.3.1. ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ

Η εταιρική κοινωνική ευθύνη είναι μια έννοια. Είναι ένας τρόπος διαχείρισης μιας εταιρείας, ο οποίος συμβάλλει στη βελτίωση της φήμης και της αξιοπιστίας της εταιρείας απέναντι στους πελάτες αλλά και στους προμηθευτές της. Εκτός από τα πλεονεκτήματα της Ε. Κ. Ε. παρουσιάζονται στην υιοθέτησή της και κάποια μειονεκτήματα.

Οι νέες τεχνολογίες, ο πλουραλισμός στην επικοινωνία και την πληροφόρηση, η αύξηση επιρροής των καταναλωτών και των ομάδων πίεσης, η αποδυνάμωση του παραδοσιακού ρόλου του κράτους, η απελευθέρωση των αγορών, η παγκοσμιοποίηση και άλλοι παράγοντες δημιούργησαν ένα νέο πολιτικό, οικονομικό, και κοινωνικό περιβάλλον.

Μέσα στο πλαίσιο αυτό αναδείχθηκε και επεκτάθηκε ο σύνθετος ρόλος των επιχειρήσεων και προβλήθηκε η συνύπαρξη των επιχειρήσεων με την κοινωνία. (Marcela Srchová, Δυτικό Πανεπιστήμιο Βοημίας, 2008) Η υπεύθυνη συμπεριφορά, σε μια εταιρία, είναι συμφέρουσα, φέρνει πολλά οφέλη, ειδικά των μη οικονομικών, που είναι επίσης πολύ σημαντικά για μια επιτυχή επιχείρηση.

Η χρήση της Ε. Κ. Ε. έχει πολλά πλεονεκτήματα, ηθική υποχρέωση, βιωσιμότητα, «άδεια λειτουργίας» και φήμη, που με τη σωστή αντιμετώπισή τους αποτελούν και τα πλεονεκτήματά της μαζί με άλλα τα οποία θα δούμε παρακάτω:

➤ Η ηθική υποχρέωση υποστηρίζει ότι οι επιχειρήσεις έχουν καθήκον να είναι καλοί πολίτες και να πράττουν «το σωστό». Αυτό σημαίνει ότι θα πρέπει να είναι εμπορικά επιτυχημένες με τρόπο που τιμά ηθικές αξίες όπως τιμιότητα, αξιοπιστία, αμεροληψία και σέβεται τους ανθρώπους, την κοινωνία και το φυσικό περιβάλλον. Οποιαδήποτε απόφαση σχετικά με την εταιρική κοινωνική ευθύνη περιλαμβάνει ποικιλία εναλλακτικών λύσεων και τα στελέχη μιας επιχείρησης πρέπει να αξιολογούν αυτές τις εναλλακτικές με βάση αντίστοιχα κριτήρια για να προχωρήσουν σε ενέργειες. Στην έκταση που δράσεις εταιρικής κοινωνικής ευθύνης περιέχουν κάποιο στοιχείο ήθους, τότε η λήψη απόφασης με βάση αυτό το στοιχείο την κάνει πραγματικότητα.

➤ Η βιωσιμότητα ή βιώσιμη ανάπτυξη δίνει έμφαση στην περιβαλλοντική και κοινωνική ευθύνη. Ένας εξαιρετικός ορισμός διατυπώθηκε, όπως αναφέρεται και πιο πάνω, κατά τη δεκαετία του '80 από τη Νορβηγίδα πρωθυπουργό Gro Harlem Brundtland, που στην έκθεση «Το κοινό μας μέλλον» λέει ότι: «Βιώσιμη ανάπτυξη είναι η κάλυψη των αναγκών του σήμερα χωρίς να διακυβεύεται η δυνατότητα των μελλοντικών γενεών να καλύψουν τις δικές τους ανάγκες». Οι στόχοι για βιώσιμη ανάπτυξη μπορούν να επιτευχθούν μόνον όταν υπάρχει εξισορρόπηση μεταξύ αναπτυξιακών δράσεων και διατήρησης ενός σταθερού, αναλλοίωτου περιβάλλοντος που μπορεί διαρκώς να παρέχει πόρους όπως νερό, καθαρό αέρα, είδη διατροφής και άλλα είδη.

➤ Η έννοια «άδεια λειτουργίας» έχει δύο σκέλη. Αφενός την επίσημη λήψη άδειας λειτουργίας από τις αρχές και αφετέρου τη γενική αποδοχή εκ μέρους όλων των ενδιαφερόμενων μερών της επίδρασης που έχουν οι δράσεις μιας επιχείρησης στους ανθρώπους, την κοινωνία και το περιβάλλον. Με την εξάπλωση της παγκοσμιοποίησης οι υπεύθυνες επιχειρήσεις θεωρούν τη βελτίωση «της άδειας λειτουργίας» τους σαν προαπαιτούμενο για την είσοδό τους σε μία αγορά ή με άλλα λόγια σαν διεθνή επιχειρηματική visa. Η επικέντρωση σε αυτόν τον τομέα βελτιώνει τις σχέσεις με ρυθμιστικές αρχές, καταναλωτές και τοπικές κοινότητες. Η μη λήψη της «άδειας λειτουργίας» μπορεί να οδηγήσει σε αύξηση κόστους, καθυστερήσεις επενδύσεων κ. λ. π.

➤ Η εταιρική φήμη είναι ένας από τους πλέον συνηθείς λόγους που ωθούν τις επιχειρήσεις να υλοποιούν δράσεις εταιρικής κοινωνικής ευθύνης. Είναι μια δυναμική και πολυδιάστατη έννοια βασισμένη πάνω στη γνώση των πράξεων του παρελθόντος και την απεικόνιση των μελλοντικών προσδοκιών. Επειδή κανείς δεν γνωρίζει πως μπορεί να ενεργήσει μια επιχείρηση σε μια δεδομένη κατάσταση, χρησιμοποιούμε τη γνώση μας από παλιές της ενέργειες για να εκτιμήσουμε τι να περιμένουμε από αυτήν στο μέλλον. Όσο μεγαλύτερη εμπιστοσύνη της έχουμε τόσο πιο βέβαιοι θα είμαστε για την εκ μέρους της εκπλήρωση των προσδοκιών μας.

➤ Η φήμη, στο πλαίσιο της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης, βασίζεται στη υπόθεση ότι όλοι μέσα στην οργάνωση μιας επιχείρησης γνωρίζουν και τηρούν πολιτικές που αναφέρονται στην ποιότητα των προϊόντων, την επίδραση στο περιβάλλον, τη διαχείριση της εφοδιαστικής αλυσίδας, τη διακυβέρνηση, τη διανομή και το marketing.

Επιπλέον, επιχειρήσεις με καλή φήμη αναγνωρίζουν ότι υπάρχει πάντα περιθώριο

για βελτίωση και λαμβάνουν υπόψη τις προσδοκίες όλων των ενδιαφερόμενων μερών όταν παίρνουν αποφάσεις σχετικά με τη λειτουργία τους. Επικοινωνούν αποτελεσματικά τη λογική που υπάρχει πίσω από δύσκολες ή αμφιλεγόμενες επιλογές και διαχειρίζονται

- Την ανώτατη φήμη της εταιρείας και την καλύτερη εικόνα της εταιρείας στην αγορά.
- Ανώτατο πόλο έλξης για τους επενδυτές.
- Καλή φήμη και μια ισχυρή θέση για την αγορά.
- Ξεχωρίζει από τους ανταγωνιστές.
- Αυξάνεται η παραγωγικότητα των εργαζομένων, καθώς επίσης και η αφοσίωσή τους.
- Άμεση εξοικονόμηση χρημάτων λόγω της οικολογικής συμπεριφοράς.

Βελτίωση των σχέσεων με την τοπική κοινωνία και με τους δημόσιους οργανισμούς. (Marcela Srchová, Δυτικό Πανεπιστήμιο Βοημία, 2008)

Αξίζει να σημειωθεί, πως πλεονεκτήματα από τη χρήση της Ε. Κ. Ε. έχουν εκτός από τις μεγάλες εταιρείες και οι μεσαίες και οι μικρές επιχειρήσεις.

Βέβαια, είτε η επιχείρηση είναι μικρή, είτε είναι μεγάλη παρουσιάζεται τελικά στην αποτίμηση των παροχών της Ε. Κ. Ε. το πόσο έχει ευνοηθεί το ενεργητικό της κάθε περιόδου, της εταιρίας.

Η αξιολόγηση αυτή γίνεται με τη βοήθεια των δεικτών αρχικά και στη συνέχεια βοηθούν στο να γνωρίζει καλύτερα η κάθε επιχείρηση το αν έχει κινηθεί σωστά, με τη χρήση ερωτηματολογίου, με την αντίδραση που θα προκληθεί στα μέσα ενημέρωσης, με την παρουσίαση νέων επιχειρηματικών ευκαιριών στους εργαζόμενους, με την ενίσχυση της θέσης της επιχείρησης στην αγορά, με τη δυνατότητα να αποκτήσουν πελάτες ευαίσθητους και φιλικούς προς το περιβάλλον, με την ικανοποίηση και την εμπιστοσύνη των πελατών, με τον αριθμό των επανειλημμένων παραγγελιών, με τον σχεδόν ανύπαρκτο αριθμό παραπόνων, με την ενίσχυση της θέσης της επιχείρησης στην αγορά, με την αύξηση του κύκλου εργασιών, με την τροποποίηση και την αύξηση του αριθμού των προϊόντων και των υπηρεσιών που παρέχονται από την κάθε εταιρεία, με την προστιθέμενη αξία των προϊόντων και των υπηρεσιών, με την επέκταση των προϊόντων στην αγορά, με τα ικανοποιητικά προσόντα των υπαλλήλων, με το μικρό αριθμό απουσιών, με τον αυξανόμενο αριθμό καταρτισμένων υπαλλήλων, με τα κίνητρα που δίνονται από τον ανώτερο κάθε φορά υπάλληλο και τις επιδόσεις, με τη λιγότερη κατανάλωση ενέργειας στο χώρο εργασίας, με το υψηλό ποσοστό ανακύκλωσης αποβλήτων και το μικρότερο δυνατό ποσοστό καυσαερίων, με τη σταδιακή κατάργηση επικίνδυνων υλικών που χρησιμοποιούνταν μέχρι τότε, με τη δυνατότητα των εργαζομένων για μεγαλύτερου χρονικού ορίου συμβάσεις, με την αύξηση τελικά της οικολογικής αποδοτικότητας. (Marcela Srchová, Δυτικό Πανεπιστήμιο Βοημία, 2008)

Από την άλλη πλευρά έχουμε, μαζί με τα πλεονεκτήματα της υιοθέτησης του προτύπου της Ε. Κ. Ε. και την παρουσία πολλών μειονεκτημάτων, κάποια από αυτά θα δούμε παρακάτω.

Όταν εμφανίστηκε η έννοια της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης, αναδείχθηκε ο προβληματισμός για την επίτευξη αυτής της νέας μορφής λειτουργίας των εταιρειών, μέσα από την τριπλή προσέγγισή της, δηλαδή, το επιθυμητό οικονομικό αποτέλεσμα με παράλληλη φροντίδα για την κοινωνία και την προστασία του περιβάλλοντος.

Αναδείχθηκε η συμβολή και η ευθύνη των επιχειρήσεων στην κοινωνική πρόοδο πέρα από όσα προβλέπουν οι νομοθεσίες και οι διατάξεις και αναγνωρίστηκε ότι η επιχείρηση αποτελεί μέρος της κοινωνίας και είναι ένα κοινωνικό υποσύνολο.

Όλα αυτά δεν αναίρεσαν τον παραδοσιακό ρόλο της επιχείρησης. Απλά έκαναν την επιχειρηματική δράση πιο σύνθετη, πιο δύσκολη και με μεγαλύτερη ευθύνη για το φυσικό περιβάλλον, τις τοπικές κοινωνίες, τους εργαζομένους.

Από πρακτικής πλευράς, όμως οι επικρατούσες προσεγγίσεις της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης είναι τόσο αποσπασματικές και αποσυνδεδεμένες από τις επιχειρηματικές στρατηγικές ώστε να επισκιάζουν πολλές από τις ευκαιρίες που έχουν οι επιχειρήσεις για να ωφεληθούν την κοινωνία αλλά και να ωφεληθούν και οι ίδιες και αυτό είναι ένα από τα κυριότερα μειονεκτήματα που παρουσιάζονται στην εταιρεία.

Μειονεκτήματα που παρουσιάζονται είναι τα εξής:

- Οι ευκαιρίες που χάνουν οι επιχειρήσεις για να ωφεληθούν την κοινωνία και όχι την ίδια την επιχείρηση.
- Η εκπαίδευση του προσωπικού κάθε επιχείρησης, αυξάνει το κόστος της εταιρείας.
- Αλλαγή στα μηχανήματα της επιχείρησης και στον τρόπο λειτουργίας της.
- Αλλαγή στην τεχνολογία της.
- Η άγνοια που μπορεί να υπάρχει επί του θέματος από τους υπεύθυνους.
- Η αλλαγή στον τρόπο διοίκησης, το μεταβατικό δηλαδή στάδιο της αλλαγής αυτής.
- Η δυσπιστία των πελατών και των προμηθευτών απέναντι στην υιοθέτηση του νέου τρόπου λειτουργίας.
- Η ενθάρρυνση των προμηθευτών και των κατασκευαστών για την υιοθέτηση αυτών των αρχών από την επιχείρηση.
- Οι διαφορετικοί στόχοι του δημόσιου με τον ιδιωτικό τομέα, οι οποίοι εμποδίζουν τη σωστή λειτουργία της χρήσης της Ε. Κ. Ε.
- Έλλειψη περιβαλλοντικής ευαισθησίας από τους διάφορους φορείς.
- Έλλειψη υποδομών κατάλληλων για τη σωστή λειτουργία.
- Έλλειψη εθελοντικής προσπάθειας.
- Δεν συμμορφώνονται όλοι με τους διεθνείς τυπικούς περιβαλλοντικούς νόμους και διατάξεις.
- Εμπόδιο στη σωστή λειτουργία της Ε. Κ. Ε. είναι και το γεγονός πως δεν αναγνωρίζουμε την επίπτωση των δραστηριοτήτων μας απέναντι στο περιβάλλον.

- Έλλειψη βοήθειας από το κράτος προς τις εταιρίες.
- Δυσκολία που παρουσιάζεται στην γραφειοκρατία, για όσες επιχειρήσεις θέλουν να ασχοληθούν σοβαρά με το θέμα του περιβάλλοντος.
- Δεν δίνονται επιδοτήσεις για να βοηθηθούν οι επιχειρήσεις. (Δ. Παπαδόπουλος, ΚΕΡΔΟΣ 2011)

Τα παραπάνω μειονεκτήματα είναι οι κύριοι λόγοι, οι οποίοι δε βοηθάνε στη χρήση και στην ανάπτυξη της Ε. Κ. Ε.

“ΚΕΦΑΛΑΙΟ: 3”

3.1. ΟΙ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ Η ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ.

3.1.1. ΟΙ ΑΡΧΕΣ ΠΟΥ ΑΚΟΛΟΥΘΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΣΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ Ε. Κ. Ε.

Με την εξοικείωση των μεθόδων προστασίας του περιβάλλοντός μας, είναι δυνατό να ευνοηθούν και να βελτιωθούν αναλυτικότερα εκτός από τη γη και την ατμόσφαιρα και το ζωικό βασίλειο φυσικά.

Η σωστή χρήση βέβαια της Ε. Κ. Ε. είναι αναμενόμενο να γίνεται μόνο από τους κατάλληλους διαχειριστές περιβάλλοντος, για να έχουμε τα επιθυμητά αποτελέσματα για το περιβάλλον. Για να συμβεί αυτό θα πρέπει ο διαχειριστής του περιβάλλοντος, που έχει η κάθε εταιρεία, να ακολουθεί κάποιες αρχές. Οι αρχές αυτές είναι οι φιλοσοφικές αρχές, οι αρχές ηθικής και οι τεχνικές αρχές που χωρίζονται σε τεχνικές αρχές γενικού σχεδιασμού και σε τεχνικές αρχές βασιζόμενες σε φυσικές επιστήμες.

Οι φιλοσοφικές αρχές αφορούν το σεβασμό που πρέπει να δείχνουμε προς τη γη, τη ζωή και την ποικιλότητα .η κατανόηση βέβαια αυτού του σεβασμού που πρέπει να δείχνουμε δημιουργεί κάποια προβλήματα, διότι, οι περισσότεροι πολεοδόμοι και μηχανικοί βλέπουν τη γη σαν ένα άδειο μέρος το οποίο περιμένει να το εκμεταλλευτούν για να αναπτυχθεί, πράγμα βέβαια το οποίο όλοι μας κατανοούμε πως δεν ισχύει και πως η γη είναι ένα κομμάτι που οφείλουμε να σεβόμαστε όλοι. Πρέπει λοιπόν οτιδήποτε σχεδιάζουμε να μη το θεωρούμε μόνο έναν επίπεδο σχεδιασμό αλλά ένα σχεδιασμό οικοσυστήματος.

Οι αρχές ηθικής είναι να αναγνωρίζει την ευθύνη του για την ποιότητα του περιβάλλοντος, να αναγνωρίζει πως έχει υποχρεώσεις τόσο προς το κοινό, όσο και προς τους πελάτες του, να αξιολογεί το έργο του με την αρχή πως ότι κάνει πρέπει να γίνεται με εντιμότητα, να ασκεί και να δέχεται κριτική από σχετικούς επαγγελματίες, να διατηρεί ακριβή αρχεία και να μην αποκρύπτει ή να αλλοιώνει αρχεία, να ανταλλάσσει πληροφορίες σε εφημερίδες και σε περιοδικά, να παρέχει με προθυμία συμβουλευτικές υπηρεσίες σε μέλη που αντιμετωπίζουν τέτοια ηθικά θέματα, να παρουσιάζει σπουδαία δημόσια θέματα, να εξηγεί με ακρίβεια τους νόμους και τους κανονισμούς στους πελάτες του, να δημοσιεύει τις γνώσεις του προκειμένου να διευρυνθεί και η γνώση των άλλων επαγγελματιών, να διαθέτει χρόνο για την εκπαίδευση νέων επαγγελματιών, να συμμετέχει ενεργά σε επαγγελματικά εκπαιδευτικά προγράμματα για βελτίωση της ειδικότητάς του.

Οι τεχνικές αρχές για τη σωστή λειτουργία της Ε. Κ. Ε. αφορούν τις αρχές γενικού σχεδιασμού, τις αρχές που βασίζονται σε φυσικές επιστήμες και τις αρχές που βασίζονται σε κοινωνικές επιστήμες. Οι πρώτες εμπεριέχουν την αξιολόγηση τη νέας τεχνολογίας από απόψεως οικολογικής, φυσικών πόρων, κοινωνικής και θεσμικής, την εκτίμηση νέων προγραμμάτων από την άποψη της περιβαλλοντικής επίδρασης, την ανάληψη σχεδιασμού περιβαλλοντικής προστασίας, την επιλογή σχεδίων συνειδητής ασφάλειας, την κατανόηση των συμβατοτήτων ή μη μεταξύ γειτονικών χρήσεων γης, την πρόσβαση σε τεχνικές

περιβαλλοντικές πληροφορίες με εύκολο τρόπο καθώς και επαφή με άλλους επαγγελματίες, πολιτικούς και το κοινό, την αξιολόγηση συμμορφώσεως προς τους νόμους, τους κανονισμούς, την ανάληψη μελέτης περιβαλλοντικής εκτίμησης ποσοτικά και ποιοτικά, την ενσωμάτωση περιβαλλοντικών ελέγχων στο σχεδιασμό του προγράμματος, την εξέταση φάσεων του προγράμματος και την ανάπτυξη περιβαλλοντικών μοντέλων, την αξιολόγηση των υποθέσεων των μοντέλων ως προς τη δυνατότητα εφαρμογής, ως προς τη συνάφεια και ως προς την τεχνική αξιοπιστία. Οι δεύτερες αρχές που βασίζονται στις φυσικές επιστήμες, είναι η ανάπτυξη και εφαρμογή μοντέλων οικοσυστημάτων όπου είναι αυτό δυνατόν, η αναγνώριση φυτών και ζώων δεικτών που παρέχουν μια ιδέα για την ποιότητα του περιβάλλοντος, η αναγνώριση των ειδών που κινδυνεύουν από το πρόγραμμα, η ανάπτυξη χαρτών για σκοπούς προστασίας ή αναβαθμίσεως της βιολογικής παραγωγικότητας των μονάδων γης, σχέδια για εξοικονόμηση μη ανανεώσιμων ορυκτών και ενεργειακών πόρων, ρύθμιση εντροπίας στα οικοσυστήματα με μείωση της κατανάλωσης και των απωλειών, η αναγνώριση περιοριστικών ή επικίνδυνων περιοχών αρχαιολογικής ή ιστορικής σπουδαιότητας, πιθανής έναρξης πυρκαγιάς, γεωλογικής, κλιματολογικής, υδρολογικής, βιολογικής φύσεως, ακόμα τοξικής, χημικής, ραδιολογικής ή τεχνολογικής φύσεως, αναγνώριση περιοχών που εξυπηρετούν ως λειτουργίες προστασίας της φύσεως, τέτοιες όπως περιοχές ανάπτυξης δεντροστοιχιών που παρέχουν προστασία στο χώμα από τη διάβρωσή του, αναγνώριση περιοχών που παρέχουν ευκαιρίες για αποκατάσταση, επανακατοίκηση, αναβάθμιση, αλλαγή χρήσεως γης (π.χ. παλαιά μεταλλεία που μπορούν να μετατραπούν σε χώρους αναψυχής), αναγνώριση των μοναδικών γεωλογικών και βιολογικών μονάδων γης ή ευαίσθητων περιοχών, καθορισμός των σχέσεων του οικοσυστήματος ως προς τη σταθερότητα, την ελαστικότητα και την ποικιλότητα σε διάφορες κλίμακες, αναγνώριση της σχέσεως υγείας και οχλήσεως που σχετίζεται με τη φύση, όπως είναι τα είδη παρασίτων, η ζώνηση (αφορά τις περιοχές στις οποίες οι ασθένειες των ζώων μεταδίδονται και στους ανθρώπους), τα τοξικά υλικά, τα επίπεδα θορύβου και τα αλλεργιογόνα, σχεδιασμός για ανάπτυξη βασικών γραμμών πληροφοριών και προώθηση της παρακολούθησης των υπαρχόντων και μελλοντικών οικοσυστημάτων, ο σχεδιασμός συστημάτων μειωμένης ανάγκης για συντήρηση. Τέλος έχουμε τις αρχές που βασίζονται στις κοινωνικές επιστήμες και περιλαμβάνουν την κατανόηση των πολιτιστικών δεσμών μεταξύ της χρήσεως της γης, της παραγωγικότητας και της ανακύκλωσης ή της επαναχρησιμοποίησης των φυσικών πόρων, την ανάπτυξη των στρατηγικών για αλλοίωση των ανθρώπινων αξιών και αντιλήψεων, ανάπτυξη εκπαιδευτικών προσεγγίσεων σε όλα τα κοινωνικά επίπεδα που θα επηρεάσουν τις περιβαλλοντικές αντιλήψεις και τις περιβαλλοντικές καταχρήσεις, τη δημιουργία χαρτών με τη δυνατότητα αναψυχής σε κατάλληλη κλίμακα, τον καθορισμό της συμμετοχής του κοινού ως προς τα διάφορα επίπεδα εκπροσώπησης, της διαθεσιμότητας κονδυλίων και των χρονικών πλαισίων για τη λήψη αποφάσεων. (Καρβούνης- Γεωργακέλος, Διαχείριση του περιβάλλοντος)

Αν γίνουν δυνατές οι παραπάνω ενέργειες από τους αρμόδιους διαχειριστές της κάθε εταιρίας, τότε τα αποτελέσματα για τη γη, την ατμόσφαιρα και την ποικιλότητα θα είναι θετικά και φυσικά ορατά σε όλους. Αυτό θα συμβεί ακριβώς επειδή οι αρχές αυτές είναι ο οδηγός στις προτάσεις περιβαλλοντικού σχεδιασμού και διαχείρισης και οδηγούν σε συγκεκριμένες κινήσεις που πρέπει να γίνουν καθώς επίσης και σε συγκεκριμένα συμπεράσματα.

3.1.2. ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ Ε. Κ. Ε.

Έχουμε καταλάβει όλοι μας πλέον, το πόσο πολύ μπορεί να ωφεληθεί το περιβάλλον από το οικονομικό σύστημα αν αυτό, φυσικά, λειτουργήσει με γνώμονα όχι μόνο το κέρδος αλλά και την ανάπτυξη μεθόδων προστασίας του περιβάλλοντος. Θα μελετήσουμε, λοιπόν τα σημεία, στα οποία επηρεάζεται το περιβάλλον μας, θετικά, από τη δράση της Ε. Κ. Ε.

Αρχικά οι βιομηχανίες ασχολούνταν με την ολοκληρωμένη διαχείριση των αποβλήτων τους, δηλαδή, την ελαχιστοποίηση των αποβλήτων, την κατεργασία των αποβλήτων και των τεχνικών διαθέσεων αυτών. Τώρα πια τους ενδιαφέρει η πρόληψη της ρύπανσης και η μείωσή της από την πηγή.

Στόχος πλέον των εταιριών γίνεται η διατήρηση του υψηλού επιπέδου της ποικιλότητας των ειδών, η οποία προσφέρει πολλές αναγνωρίσιμες αξίες για τον άνθρωπο όπως είναι τα φάρμακα, ολόκληρη η ζωή του πλανήτη εξαρτάται από τη λειτουργία των τροφικών δικτύων. (Καρβούνης- Γεωραγακέλος, Διαχείριση του περιβάλλοντος, σελ. 272)

Οι βιομηχανίες συμμετέχουν στην προσπάθεια για ελαχιστοποίηση της αλλοίωσης του περιβάλλοντος, αποφεύγοντας τη διαταραχή των ευαίσθητων βιολογικών συστημάτων. Έτσι οι νέες βιομηχανικές εγκαταστάσεις προτιμούν τη χρησιμοποίηση της ήδη αλλοιωμένης γης.

Ακόμα έχει ελαττωθεί η χρήση υπερβολικής ποσότητας λιπασμάτων από την αγροτική παραγωγή και αυτό έχει σαν αποτέλεσμα την αποφυγή του ευτροφισμού, δηλαδή, της έλλειψης οξυγόνου που προκαλείται από τη μεγάλη βιολογική δραστηριότητα από υπερπροσφορά αζώτου και φωσφόρου σε συνδυασμό με τις βροχοπτώσεις, στους αγρούς.

Επιπλέον παίρνουν μέρος τώρα πια στην παραγωγή τροποποιημένες αγροτικές πρακτικές και νέες καλλιέργειες, οι οποίες στηρίζουν τη βιώσιμη χρήση της γης και μειώνουν αποτελεσματικά τη διάβρωση του εδάφους, η οποία συνεπάγεται και την μείωση της παραγωγής τροφίμων.

Οι εταιρίες που εμπορεύονται παρασιτοκτόνα και εντομοκτόνα έχουν κάνει βελτιώσεις στα εμπορεύματά τους, πράγμα που σημαίνει πως έχουν προσαρμοστεί οι εταιρίες στους κανονισμούς. Η αναγκαιότητα να παραχθούν τρόφιμα για τον ολοένα αυξανόμενο πληθυσμό, οδηγεί σε όλο και περισσότερους ελέγχους για τα παράσιτα των φυτών και των ζώων, έργο δύσκολο καθώς οι πληθυσμοί των παρασίτων προσαρμόζονται γρήγορα στα κοινά χημικά, συνεπώς αυτό κάνει τις εταιρίες παρασιτοκτόνων και εντομοκτόνων να πιέζονται και να βελτιώνουν τα εμπορεύματά τους συνεχώς. (Καρβούνης- Γεωραγακέλος, Διαχείριση του περιβάλλοντος, σελ. 273)

Η κατεργασία των βιομηχανικών ή δημοτικών λυμάτων παράγει και μια στερεά μάζα με υγρασία στο εσωτερικό της που λέγεται λάσπη. Αυτή μπορεί για τους ανθρώπους να είναι βλαβερή αλλά είναι πλούσια σε οργανικά υλικά και θρεπτικά συστατικά και εάν είναι απαλλαγμένη από τις διάφορες τοξικές ουσίες, αποτελεί εξαιρετικό λίπασμα και δεν είναι βλαβερή για τα οικοσυστήματα. Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο είναι αναγκαίο να παρακολουθείται και να συντηρείται ο τόπος εναπόθεσής της.

Πλέον γίνεται εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και αυτό τώρα πια είναι μέρος κάθε επιχειρηματικού σχεδίου. Για κάθε επενδυτικό σχέδιο ισχύουν οι αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης που απαιτούν περιβαλλοντικές μελέτες. Σε κάθε έργο εξετάζονται περιβαλλοντικά θέματα, όπως είναι ο πληθυσμός, η γλωρίδα, η πανίδα, το

έδαφος, το νερό, ο αέρας, οι κλιματικοί παράγοντες, τα υλικά, το τοπίο, και οι αλληλοσυσχετίσεις μεταξύ των παραγόντων αυτών.

Σημαντικό είναι και το βήμα που έχουν κάνει οι εταιρείες ως προς τη διαχείριση των στερεών αποβλήτων και των υγρών αποβλήτων προς όφελος του περιβάλλοντος. Απόβλητα δημιουργούνται κατά τη διάρκεια των ανθρώπινων δραστηριοτήτων, την παραγωγή, τη διανομή, την κατανάλωση, ακόμα και κατά την αναψυχή στον ελεύθερο χρόνο. Η συλλογή και ο περιορισμός τους είναι ζωτικής σημασίας για τη δημόσια υγεία, την υγιεινή, την ασφάλεια και το περιβάλλον.

Η διαχείριση στερεών αποβλήτων είναι ένα από τα σοβαρότερα ζητήματα που έχουν στα σχέδιά τους οι εταιρίες. Γενικά φροντίζουν να συλλέγουν και να μεταφέρουν τα απόβλητα στους χώρους υγειονομικής ταφής αποβλήτων που έχουν δημιουργηθεί. Αυτό βέβαια το οποίο είναι και το πιο αποτελεσματικό, είναι η μείωση των αποβλήτων στην πηγή τους. Οι βιομηχανίες ορίζουν άτομα ειδικά εκπαιδευμένα για να αναλάβουν αυτό το έργο. Η μείωση στην πηγή περιλαμβάνει μειωμένη χρήση υλικών στην παραγωγή του προϊόντος, αυξημένη χρήσιμη ζωή του προϊόντος μέσω της αντοχής και της επιδιορθωσιμότητάς του, μειωμένη τοξικότητα, επαναχρησιμοποίηση υλικών. Προγράμματα των επιχειρήσεων περιλαμβάνουν υποστήριξη και οδηγίες πολιτικής από τη διοίκηση, ομάδα μείωσης αποβλήτων ή συντονιστή, καταγραφή υλικών που αγοράζονται και αποβλήτων που παράγονται, εκπαίδευση υπαλλήλων, έλεγχος και επαναξιολόγηση, παραγωγή και πώληση προϊόντων σχεδιασμένα να είναι ανθεκτικά στο χρόνο και επαναχρησιμοποιήσιμα. Οι στρατηγικές που χρησιμοποιούν οι εταιρίες για τη μείωση των αποβλήτων στην πηγή είναι η ανασχεδίαση της παραγωγής, η ανασχεδίαση του προϊόντος, η σχεδίαση προϊόντων εύκολα επιδιορθούμενα, έναρξη προγραμμάτων μείωσης στην πηγή με την εγκατάσταση μηχανημάτων στην εταιρία. Επίσης, καθημερινές συνήθειες στις επιχειρήσεις βοηθούν πολύ στη μείωση στη πηγή, τέτοιες είναι η εκτύπωση και στις δύο πλευρές του χαρτιού, η καθιέρωση κεντρικών χώρων αρχείων και στοιχείων, οι κοινές προμήθειες με άλλες επιχειρήσεις και ιδρύματα, η πώληση αντικειμένων σε επαναχρησιμοποιήσιμους περιέκτες και η αγορά αντικειμένων χωρίς συσκευασία, όπου αυτό είναι δυνατό. Ακόμα με την ανακύκλωση, την κομποστοποίηση και την αποτέφρωση των στερεών αποβλήτων έχει ωφεληθεί πολύ το περιβάλλον.

Η διαχείριση υγρών αποβλήτων, αφορά τη διατήρηση των υδάτινων πόρων σε υψηλή ποιότητα. Η δημόσια υγεία εξαρτάται από τη σωστή διαχείριση των λυμάτων, οι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται για την κατεργασία των λυμάτων αναφέρονται ως λειτουργική μονάδα που περιλαμβάνει την απομάκρυνση των ξένων προσμίξεων με φυσικές διεργασίες και τη μονάδα επεξεργασίας που περιλαμβάνει βιολογικές και χημικές αντιδράσεις. Τα νερά που μένουν από τις διάφορες κατεργασίες των λυμάτων μπορούν και χρησιμοποιούνται και για πότισμα αγρών, να επαναχρησιμοποιούνται σε διάφορες εφαρμογές, να αφεθούν να εξατμιστούν όπου αυτό είναι δυνατόν και να αποχυθούν στη θάλασσα αφού τηρηθούν τα κατάλληλα πρότυπα. Βέβαια όργανα για την ανάλυση του νερού εκεί που χρησιμοποιείται αυτό, πιθανόν να είναι λιγότερο αξιόπιστα από τα όργανα που χρησιμοποιούνται σε ένα εργαστήριο, ακόμα και για το λόγο του ότι κάποιοι δείκτες της ποιότητας του νερού αλλάζουν κατά τη διάρκεια της μεταφοράς του από το πεδίο εφαρμογής στο εργαστήριο. Ο ειδικός εξοπλισμός που χρειάζεται βοηθάει στο να εντοπιστούν οι επικίνδυνες ουσίες που περιέχονται στο νερό και θα πρέπει οι βιομηχανίες να έχουν τέτοιου είδους εξοπλισμό.

Η σπουδαιότητα της χρήσης της E. K. E. είναι μεγάλη διότι βοηθάει τις εταιρίες να αναπτύξουν το αίσθημα ευθύνης απέναντι στο περιβάλλον και τους δίνει κίνητρα για την εφαρμογή της. Τα αποτελέσματα από την υιοθέτηση της E. K. E. είναι φανερά σε όλους μας και κυρίως η βελτίωση του οικοσυστήματος. (Καρβούνης- Γεωργακέλος, Διαχείριση του περιβάλλοντος, σελ. 272-282)

3.2. ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΕΙΣΦΟΡΑ ΣΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ.

Ο κόσμος πλέον είναι αρκετά ενημερωμένος για την κλιματική αλλαγή και την επικινδυνότητά της, εκτός από τις εταιρείες που έχουν κυρίως το οικονομικό μέρος ως κάτι που τις βοηθάει το να βελτιώσουν το περιβάλλον όσο γίνεται πιο πολύ με τις διάφορες ενέργειές τους, έχουμε και το κοινό που μπορεί να συμβάλει σε αυτό το έργο συμμετέχοντας ο καθένας από μας ξεχωριστά ή και σε ομάδες για την ευνόηση του οικοσυστήματός μας.

Οι πολίτες θεωρούν πως πρέπει να δοθεί ιδιαίτερο βάρος στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και στην προστασία του περιβάλλοντος γενικά. Μπορούμε τώρα πια και αναγνωρίζουμε τις επιπτώσεις των ενεργειών μας απέναντι στο περιβάλλον και επιζητούμε τη βέλτιστη χρήση των φυσικών πόρων. Όλοι μας μπορούμε να προσφέρουμε, αρκεί φυσικά να το θέλουμε, στη βελτίωση του περιβάλλοντος, με την εθελοντική εργασία και εισφορά μας. Αυτό σημαίνει πως ακολουθούμε υπεύθυνη περιβαλλοντική συμπεριφορά στην καθημερινή λειτουργία μας. Υπάρχουν πολλές δραστηριότητες με τις οποίες μπορούμε να ασχοληθούμε για να ωφελησουμε το περιβάλλον μας.

3.2.1. ΤΙ ΜΠΟΡΟΥΜΕ ΝΑ ΚΑΝΟΥΜΕ ΓΙΑ ΝΑ ΣΥΝΕΙΣΦΕΡΟΥΜΕ ΘΕΤΙΚΑ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ;

Εκτός από τις εταιρίες και γενικά τη βιομηχανία μπορούμε κι εμείς να συνεισφέρουμε στον τόπο μας. Υιοθετώντας ένα μέρος από τις δράσεις των εταιριών και της βιομηχανίας γενικά και εάν συμμορφωθούμε κι εμείς στους τυπικούς, διεθνείς περιβαλλοντικούς νόμους και τις διατάξεις μπορούμε να καλυτερέψουμε τον τρόπο ζωής μας και έτσι να ζούμε σε ένα περιβάλλον πιο ασφαλές. Αυτό θα γίνει αν όλοι μας ενστερνιστούμε διάφορες συμπεριφορές και δραστηριότητες φιλικές προς αυτό.

Μερικές από τις δραστηριότητες, τις οποίες είναι δυνατό να ακολουθήσουμε είναι και μερικές από τις παρακάτω:

- Η ανακύκλωση που είναι κάτι εύκολο για τον κάθε ένα από μας, αφού στις γειτονιές υπάρχουν οι κατάλληλοι κάδοι ανακύκλωσης.
- Οι δεντροφυτεύσεις, σε συνεργασία με τη δασική υπηρεσία όπου βέβαια υπάρχει χώρος για την υλοποίηση αυτής της δραστηριότητας.
- Η αναδάσωση, που είναι κάτι πολύ σημαντικό για όλους μας.
- Η εκπαίδευση πολιτών από καταρτισμένο προσωπικό και σεμινάρια που θα βοηθούν στην υιοθέτηση τέτοιων συνηθειών ώστε να ωφελείται το περιβάλλον.
- Ανάπτυξη περιβαλλοντικής παιδείας στα σχολεία.
- Περιβαλλοντικά έργα και ανάπτυξη των δήμων.

- Ο καθαρισμός των ακτών και γενικά η προστασία ακτών στις οποίες φιλοξενούνται σπάνια είδη ζώων.

(www.arkturos.gr)

3.3. ΠΟΙΟΙ ΕΝΑΝΤΙΩΝΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ Ε. Κ. Ε.:

Βλέποντας τα παραπάνω καταλαβαίνουμε πως είναι πολλοί οι παράγοντες που μπορούν να συμβάλουν θετικά στο να βελτιωθεί το περιβάλλον μας. Από τις βιομηχανίες και τις εταιρίες από την πιο μικρή έως και τη μεγαλύτερη μπορούν και συμβάλουν θετικά με τα μέσα που ο καθένας από τη μεριά του μπορεί να διαθέσει.

Από την άλλη όψη του νομίσματος όμως υπάρχουν και πολλοί παράγοντες που εμποδίζουν το έργο της Ε. Κ. Ε. και εναντιώνονται σε αυτό. Οι παράγοντες αυτοί ενδιαφέρονται συνήθως μόνο για το οικονομικό τους συμφέρον και δε ρισκάρουν για ένα καλύτερο μέλλον για όλους μας αλλά λογαριάζουν μόνο το παρόν τους.

Τέτοιου είδους εμπόδια μπορεί να είναι ο φόβος για το καινούριο και για το ρίσκο που τα αποτελέσματά του μπορεί να μην είναι τελικά τα επιθυμητά για την εταιρία. Ακόμα ο χρόνος και η γραφειοκρατία που απαιτούνται για την έκδοση αδειών, σε ότι αφορά της ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, είναι ένας παράγοντας που παρεμποδίζει το έργο της Ε. Κ. Ε.. Επίσης η έλλειψη συνεργασίας του ιδιωτικού με τον δημόσιο τομέα και οι διαφορετικές προτιμήσεις τους η μια πλευρά έχει σαν βασική προτεραιότητά ης το κέρδος ενώ η άλλη το κοινωνικό συμφέρον και το περιβάλλον. Η έλλειψη καταρτισμένου προσωπικού και τεχνογνωσίας που πρέπει να υπάρχουν για την διεκπεραίωση των έργων προστασίας περιβάλλοντος, για την εγκατάσταση των απαιτούμενων μηχανημάτων, τη λειτουργία τους και τη συντήρησή τους. Η ελλιπής γνώση των πολιτών πάνω σε θέματα που αφορούν την αποτελεσματικότητα των έργων της Ε. Κ. Ε. Η κακή εσωτερική επικοινωνία στις εταιρίες όπως επίσης και η κακή εξωτερική επικοινωνία με άλλους φορείς. Η έλλειψη περιβαλλοντικής ευαισθησίας από τους διάφορους φορείς και οργανισμούς. Η ανυπαρξία οργάνωσης των συστημάτων περιβαλλοντικής ανάπτυξης. Το κόστος για την τοποθέτηση των αρχικών εγκαταστάσεων και τα βραχυπρόθεσμα οφέλη από αυτές. Η έλλειψη δασικών χαρτών που θα μπορούσαν να βοηθήσουν στο έργο αυτών που συμμετέχουν ενεργά. Οι κόντρες που προκύπτουν ,μεταξύ των ομίλων που δείχνουν ενδιαφέρον, όσον αφορά για παράδειγμα τον τρόπο με τον οποίο θα διαχειρίζονται τα απόβλητα (άλλοι θέλουν κομποστοποίηση, άλλοι αποτέφρωση.), το κόστος και οι κίνδυνοι που βρίσκονται , για παράδειγμα, στην ανέγερση των υπεράκτιων ανεμογεννητριών οδηγούν σε έλλειψη επαρκούς δανεισμού από τις τράπεζες με αποτέλεσμα η χρηματοδότηση του συγκεκριμένου τομέα να μη μπορεί να δει το γοργό ρυθμό επέκτασης του. Ακόμα ένα εμπόδιο είναι η άρνηση των πολιτών για εγκατάσταση τέτοιων έργων Α. Π. Ε κοντά στα σπίτια τους.(Ημερησία, 2010) Η χρήση των ανεμογεννητριών σε περιοχές όπου ζουν σπάνια είδη ζώων (γυπαετός κ.α.)(Το Βήμα, 2011) μπορεί να προκαλέσουν τραυματισμό στα ζώα αυτά και έτσι οι φιλοζωϊκές εναντιώνονται στην εγκατάσταση αυτών σε συγκεκριμένα μέρη όπου αναπτύσσονται σπάνια είδη ζώων. Η αντιπαράθεση που προκύπτει για το αν το κράτος θα πρέπει να έχει διαχειριστικό και οικονομικό ρολό ή να πρέπει να είναι μόνο εποπτικός.(Ισοτιμία, 2009) Ακόμα ισχύει, σε ορισμένες περιπτώσεις, ότι οι επιχειρήσεις ανήκουν στους μετόχους τους και τα χρήματα που δαπανούν για την εξυπηρέτηση στόχων Ε. Κ. Ε. είναι επί της ουσίας "κλοπή" από τους μετόχους που μπορούν να αποφασίσουν από μόνοι τους αν θέλουν να δώσουν μέρος των χρημάτων τους σε αγαθοεργίες. Οι πολέμιοι των δράσεων της Ε. Κ. Ε ισχυρίζονται ότι από τη στιγμή που τα κεφάλαια της κοινωνικής ευθύνης μειώνουν τις αποδόσεις προς τους μετόχους, ο υπεύθυνος στην ουσία δαπανά τα δικά τους χρήματα.

Επιπλέον, εάν οι ενέργειές του οδηγούν σε μείωση ή σε μη αύξηση των μισθών κάποιων εργαζομένων στην επιχείρηση, και πάλι εξακολουθεί να δαπανά "δικά τους" χρήματα. (Έθνος, Ιούνιος 2010) Σε πολλές περιπτώσεις είναι ιδιαίτερα έντονη η προσπάθεια, επιχειρήσεις να προσπαθούν να « ξεγελάσουν » την κοινή γνώμη και να προσποιηθούν συμπεριφορές τις οποίες ή δεν ασπάζονται ή δεν τις ενδιαφέρουν ή στην πιο συνηθισμένη περίπτωση δεν έχουν εντάξει – ενσωματώσει τις συμπεριφορές αυτές στην κουλτούρα τους , δηλαδή στην καρδιά των επιχειρήσεων . Πρόσφατη τάση , που σχετίζεται με την Κοινωνική Υπευθυνότητα ή ως πιο συχνά αποκαλούμενη Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη οδηγεί τις επιχειρήσεις σε προσποιητή συμπεριφορά δήθεν ενδιαφέροντος , κυρίως για το περιβάλλον . Το φαινόμενο αυτό εκδηλώνεται με πολυδάπανες διαφημιστικές καμπάνιες στις οποίες οι εταιρείες προσπαθούν με αγωνία να πείσουν την κοινωνία , πως ενδιαφέρονται γι' αυτήν και την προστασία της . Τέτοιες συμπεριφορές φυσικά είναι εμπόδιο για τη σωστή λειτουργία της Ε. Κ. Ε. για τον πολύ απλό λόγο του ότι αποπροσανατολίζει το κοινό από το έργο αυτό. Η εκτίμηση του κινδύνου από τις διάφορες διαχειριστικές αποφάσεις είναι δύσκολη και η μείωση του δαπανηρή, έτσι χάνουν και πάλι την εμπιστοσύνη τους.

Τα παραπάνω είναι γενικότερα τα στοιχεία, τα οποία εναντιώνονται στην ιδέα της Ε. Κ. Ε., και οι λάθος στρατηγικές και νοοτροπίες κάποιων εταιριών που με σκοπό μόνο το κέρδος παρουσιάζουν τις δουλειές τους σαν κάτι που στην πραγματικότητα δεν ισχύει.

“ΚΕΦΑΛΑΙΟ: 4”

4.1. ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ.

4.1.1. Η ΔΡΑΣΗ ΤΟΥ «ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ»

Ο «Αρκτούρος» είναι περιβαλλοντική οργάνωση για την προστασία και διατήρηση της άγριας ζωής και του φυσικού περιβάλλοντος. Από την αρχή της λειτουργίας του ασχολήθηκε με την καφέ αρκούδα ως είδος- σύμβολο της άγριας ζωής –είναι το μεγαλύτερο χερσαίο θηλαστικό στην Ελλάδα- αλλά και ως είδος δείκτη της υγείας των δασών που ζει. Έτσι τα δάση είναι για τον «ΑΡΚΤΟΥΡΟ» το πεδίο δράσης του, είναι ο φυσικός μας χώρος. Στα 19 χρόνια περιβαλλοντικής δράσης πολλές φορές ήρθαμε αντιμέτωποι με καταστροφές ανθρωπογενείς στο μεγαλύτερο ποσοστό και λιγότερο φυσικές. -Η αρκούδα δεν έχει φυσικούς εχθρούς, μοναδικός της εχθρός είναι ο άνθρωπος- Αλόγιστη υλοτομία, παράνομο κυνήγι. Πυρκαγιές, φόνοι και δηλητηριασμένα δολώματα για τα άγρια ζώα, διάνοιξη δασικών και εθνικών οδών, μεγάλα τεχνικά έργα σε σημαντικές ορεινές δασικές περιοχές της χώρας. Τα περισσότερα ζώα και τα δάση αντιμετωπίζουν μεγαλύτερη απειλή από τον άνθρωπο και όχι από τη φύση. Ενώ αντίθετα το δάσος μόνο να προσφέρει μπορεί στον άνθρωπο. Το δάσος βοηθάει να αποταμιεύουμε νερό, να έχουμε περισσότερο οξυγόνο, να μην καταστρέφεται το έδαφος, να απορροφά το διοξείδιο που εμείς παράγουμε και να το αντικαθιστά με οξυγόνο, να ζουν καλύτερα τα δασικά είδη της πανίδας και ένα σωρό άλλα πράγματα. Οι αναδάσώσεις αποτελούν ένα βασικό εργαλείο στο πλαίσιο της αποκατάστασης και αναβάθμισης καμένων δασών που δεν μπορούν να αναγεννηθούν φυσικά γιατί κάηκαν πολλές φορές. Οι περιοχές που καίγονται είναι σημαντικό να ξαναγίνουν δάση για να μπορέσουν ζώα και φυτά να ξαναζήσουν, να έχουμε δηλαδή μια συνέχεια στο περιβάλλον. Ο «ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ» διαθέτει ειδικευμένους συνεργάτες και πραγματοποιεί δενδροφυτεύσεις σε δασικές ή/και ορεινές περιοχές όλης της Ελλάδας. Χάρη στη συνεργασία του «ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ» με το ΑΥΡΑ, «Κάποια δάση έχουν τη δική τους Αύρα», όμως, στόχος μας είναι ενόψει της αντιπυρικής περιόδου (1/5/2011-31/10/2011), η οποία μόλις ξεκίνησε και σε συνέχεια των Σεμιναρίων Ενημέρωσης Πολιτών που υλοποιήθηκαν το 2010 αλλά και του προγράμματος Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης «Δάσος, Πηγή νερού και Ζωής», να προχωρήσουμε πέρα από την ενημέρωση και την ευαισθητοποίηση των πολιτών, στην πράξη και τη συμμετοχή τους στη διαχείριση και διατήρηση των δασικών μας περιοχών.(www.Arcturos.gr)

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΩΝ ΚΑΘΑΡΩΝ ΔΑΣΩΝ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ ΜΑΣ.

Η δράση είναι ζωτικής σημασίας για τη διαχείριση και την επιβίωση των δασών αλλά και τη δική μας υγεία. Μπορεί κάποιος να πει ότι οι μεγάλες ανάγκες είναι αλλού, στα μεγάλα κατεστραμμένα και καμένα δάση. Όμως εκεί τουλάχιστον καταρχήν πρέπει να αφήσουμε τη φύση να γιατρέψει τις πληγές της. Η κατάσταση των περιαισθητικών δασών αντικατοπτρίζει την αντίληψη μας για τα δάση και ταυτόχρονα αποτελούν το πεδίο επαφής των κατοίκων των πόλεων με τη φύση. Αυτό θέλουμε να το αλλάξουμε, θέλουμε οι πολίτες να επισκέπτονται τα περιαισθητικά δάση, να διασκεδάζουν στα πάρκα και να ανακαλύψουν τη χλωρίδα και την άγρια ζωή που αυτά φιλοξενούν. Στον «ΑΡΚΤΟΥΡΟ»

προσφέρουν την τεχνογνωσία και την πρώτη εφαρμογή. Περιμένουν από τους φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης, τις αρμόδιες αρχές (Δασαρχεία και Υπουργεία), τα ΜΜΕ και περισσότερο τους ίδιους τους πολίτες να υιοθετήσουν ένα δέντρο, ένα πάρκο, ένα κοντινό άλσος κι ύστερα ένα μονοπάτι στο δάσος. Έτσι, θα έχουμε καθαρά και ζωντανά δάση.

Ο «ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ» μπαίνει στη δράση με τους δικούς του όρους. Δεχτήκαν μεγάλες πιέσεις για να ανεβάσουν κόσμο και εθελοντές στα βουνά για τις αναδασώσεις. Επιμείνανε σε μεθοδική δουλειά φυτεύσεων μόνο με έμπειρους και εξειδικευμένους συνεργάτες που διαθέτουν όλο τον απαιτούμενο εξοπλισμό ώστε να καταφέρουν μεγάλο ποσοστό επιτυχίας στα δέντρα που φυτεύουν και να εξασφαλίζουν την επιβίωσή τους για τα πρώτα τρία χρόνια με πότισμα και ειδική φροντίδα. Κερδίσανε το στοίχημα για το καλό των δασών. Το ποσοστό της επιτυχίας στις φυτεύσεις ανέρχεται στο 95% (Σεπτέμβρης 2010).

Συνολικός απολογισμός ολοκληρωμένων φυτεύσεων και συντήρηση δέντρων σε 6 περιοχές της Ελλάδας:

Α/ Α ΠΕΡΙΟΧΗ	ΣΥΝΟΛΟ ΦΥΤΕΥΤΗΚΑΝ
1) ΠΑΝΕΙΟ	32.006
2) ΠΕΝΤΕΛΙΚΟ	7.540
3) ΠΑΝΑΧΑΙΚΟ	5.390
4) ΥΜΗΤΤΟΣ	5.000
5) ΚΡΥΣΤΑΛΛΟΠΗΓΗ	
ΦΛΩΡΙΝΑΣ	650
6) ΣΕΙΧ ΣΟΥ	4000

➤ Οι συμπληρωματικές φυτεύσεις στην Κρυσταλλοπηγή Φλώρινας, οι οποίες ολοκληρώθηκαν το Νοέμβριο του 2009 με τη φύτευση 650 καρποφόρων δασικών ειδών (π.χ αγριοκερασιές, κορομηλιές, γκορτσιές κλπ) εμπλούτισε τη βιοποικιλότητα της περιοχής και έδωσε τη δυνατότητα στην αρκούδα να βρίσκει φυσική τροφή και μάλιστα της απολύτου προτίμησής της.

➤ Οι συμπληρωματικές φυτεύσεις στο δάσος του Σείχ Σου στη Θεσσαλονίκη ολοκληρώθηκαν το Νοέμβριο του 2010 με τη φύτευση 4000 δενδρυλλίων εκ των οποίων δρυς, μουριές, συκιές πυράκανθοι κλπ. Η φυτεύσεις έγιναν για τη βελτίωση της βιοποικιλότητας του σε θέσεις στο δάσος κατόπιν υπόδειξης της Διεύθυνσης Αναδασώσεων Θεσσαλονίκης, και κατά μήκος τεχνικών έργων που είχαν κατασκευαστεί. Φυσικά οι προσπάθειες αυτές του «ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ» συνεχίζονται και το 2011.

➤ Στο Πάνειο όρος το 2010 ολοκληρώθηκε η φύτευση των 300 στρ. που είχε υιοθετήσει ο «ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ» φυτεύοντας το 2010 ακόμη 7.350 δέντρα, σύνολο 20.915 δέντρων. Συνεχίζουμε δυναμικά και το 2011 στην περιοχή σε συνεργασία με το Δήμο Σαρωνικού (πρώην Δήμο Καλυβιών) όπου υιοθετήθηκε καινούρια έκτασης 350 στρ. στην οποία φυτεύτηκαν 11.091. Συνολικά 32.006.

➤ Στο Πεντελικό Όρος ο «ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ» υιοθέτησε έκταση στην οποία είχε ολοκληρώσει την φύτευση 7540 δέντρα. Δυστυχώς το 2009 κάηκε σχεδόν ο μισός αριθμός των δενδρυλλίων που φυτεύτηκαν στην περιοχή Μικρή Μαυρηνώρα. Ο «ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ» ανέλαβε την αντικατάσταση των καμένων δενδρυλλίων η οποία ολοκληρώθηκε με τη φύτευση 3.000 δενδρυλλίων στις αρχές του νέου έτους 2011. Ο «ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ» επιθυμεί

τη συνέχιση των προσπαθειών του στο Πεντελικό Όρος, για αυτό και υιοθέτησε καινούρια έκταση 1042 στρ. για καινούριες φυτεύσεις στο μέλλον.

➤ Στο Παναχαϊκό όρος ο «ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ» υιοθέτησε έκταση στην οποία έχει φυτέψει 1000 δενδρύλλια το 2010, ανεβάζοντας τον αριθμό δενδρυλλίων που φυτεύτηκαν στην περιοχή συνολικά στα 5.390 δέντρα.

➤ Στον Υμηττό ο «ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ» υιοθέτησε 510 στρ. στην περιοχή Τέρμα Αθανάτων –Αιξωνής. Στην περιοχή ο «ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ» φύτεψε 5.000 δέντρα.

Στο πλαίσιο της αντιπυρικής περιόδου και με στόχο την πρόληψη από δασικές πυρκαγιές, ο «ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ» σε συνεργασία με το φυσικό μεταλλικό νερό ΑΥΡΑ καθάρισε από απορρίμματα και εύφλεκτη οργανική ύλη από 6 περιστατικά δάση σε όλη την Ελλάδα.

Στον πίνακα (2) που ακολουθεί βρίσκονται τα αποτελέσματα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

<u>ΗΜ / ΙΑ</u>	<u>ΠΕΡΙΟΧΗ</u>	<u>ΕΚΤΑΣΗ</u>	<u>ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΑ</u>	<u>ΟΡΓΑΝΙΚΗ ΥΛΗ</u>
16 Απριλίου	Άλσος Ψηλά Αλώνια	14 στρ.	136 κιλά	0,6 τόνος
17 Απριλίου	Άλσος Γηροκομείου	23 στρ.	96 κιλά	1 τόνος
8 Μαΐου	Δάσος Καισαριανής	40 στρ.	350 κιλά	3,5 τόννοι
15 Μαΐου	Δάσος Γορίτσας	40 στρ.	600 κιλά	0,4 τόνος
22 Μαΐου	Δάσος Σείχ Σου	40 στρ.	1600 κιλά	3 τόννοι
29 Μαΐου	Δάσος Νυμφαίας	15 στρ.	250 κιλά	1 τόνος

Σε συνεργασία με τους Δήμους, τα Δασαρχεία, πολλούς κοινωνικούς και περιβαλλοντικούς φορείς και με την πολύτιμη συμμετοχή πολιτών και παιδιών καθάρισαν τα δάση που ζούμε και αγαπάμε.

Συνολικά ο «ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ» έχει αναλάβει τη φύτευση 70.000 δέντρων την τελευταία 5ετία και για τα οποία αναλαμβάνει την παρακολούθηση και φροντίδα τους για 3 συνεχή χρόνια.

Η νέα του δράση υλοποιείται σε περιστατικά δάση και πάλι από έμπειρους και εξειδικευμένους συνεργάτες. Ένα ειδικό σκαπτικό μηχάνημα (που έχει έρθει από την Ιταλία), ένα πυροσβεστικό όχημα, ένα φορητό-υδροφόρα για τα ποτίσματα και ένας θρυμματιστής που θα μετασχηματίσει την εύφλεκτη οργανική ύλη σε λίπασμα βρίσκονται στη διάθεσή του κατά τη διάρκεια όλης της δράσης. Οι εθελοντές πολίτες θα συμβάλλουν στη δράση με τη συλλογή των απορριμμάτων η συμμετοχή τους θα τους εκπαιδεύσει για μια πιο ενεργή στάση προς το περιβάλλον. Αυτή η δράση του πραγματοποιείται σε συνεργασία με όλους του αρμόδιους φορείς, Δασαρχεία και Δήμους αλλά και πολλούς ακόμη φορείς που πλαισιώνουν τη δράση όπως τοπικοί περιβαλλοντικοί σύλλογοι, ομάδες προσκόπων, μητροπόλεις κ.ά.

Με τη δράση του ο «ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ» βοηθάει στο να διατηρούνται τα δάση μας καθαρά όσο το δυνατόν περισσότερο. Αυτό το καταφέρνει ενημερώνοντας το κοινό για την έναρξη της αντιπυρικής περιόδου (1η Μαΐου - 31 Οκτωβρίου), προβαίνοντας σε έργα-δράσεις ετοιμότητας για την πρόληψη και αντιμετώπιση των πυρκαγιών, καθαρίζοντας τη βλάστηση με την απομάκρυνση μέρους της βιομάζας και την αποκλάδωση δέντρων για τη μείωση του κινδύνου πυρκαγιάς, απομακρύνοντας τα σκουπίδια, ευαισθητοποιώντας και εκπαιδεύοντας το κοινό για καθαρά δάση.

Ο «ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ» έχει κάποιους στόχους τους οποίους και πραγματοποιεί όσο γίνεται και περισσότερο και οι στόχοι αυτοί είναι οι εξής:

- Ανάδειξη της αξίας του δάσους και τη σημασία του για τη βιοποικιλότητα.
- Ανάδειξη της συνέχειας του δάσους ως οικοσύστημα και κύριο βιότοπο των μεγάλων θηλαστικών στην Ελλάδα αλλά και τα Βαλκάνια.
- Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού και στην ενεργοποίηση της πολιτείας.
- Εφαρμογή της υφιστάμενης Δασικής Νομοθεσίας.
- Βελτίωση και δημιουργία νέων νομοθετικών κανόνων.
- Υιοθέτηση καινοτόμων διαχειριστικών πρακτικών με έμφαση στη διαχείριση πολλαπλών στόχων (όχι μόνο οικονομικών) του δάσους.

Για να γίνουν πραγματικότητα οι στόχοι του αυτοί εφαρμόζει κάποιες δράσεις, οι οποίες δράσεις είναι οι παρακάτω:

- Εφαρμογή του άρθρου 258 του Δασικού Κώδικα και εξάλειψη του φαινομένου της αρκούδας χορεύτριας στην Ελλάδα
- Αποκλεισμός κρίσιμων δασικών περιοχών από ανθρώπινες δραστηριότητες
- Εμπλουτισμός της τροφικής διαθεσιμότητας των δασικών περιοχών για την άγρια πανίδα με τη φύτευση καρποφόρων δέντρων
- Εφαρμογή καινοτόμων πρακτικών σύγχρονης τεχνολογίας στην αξιοποίηση των φυσικών πόρων του δάσους όπως η χρήση των ηλεκτροφόρων περιφράξεων από τους μελισσοκόμους.
- Εκπόνηση μελετών για ειδικές διαχειριστικές πρακτικές: • Ειδικές μελέτες για συγκεκριμένες διαχειριστικές πρακτικές στα αλπικά λιβάδια, της μαύρης πεύκης, κτλ.
- Παρεμβάσεις για την αποτροπή των αρνητικών επιπτώσεων από μεγάλα αλλά και μικρότερα τεχνικά έργα. • Δασικοί Δρόμοι σε περιοχές ΦΥΣΗ 2000.
  - Εγνατία.

- Την υλοποίηση προγραμμάτων εθελοντικής πυροπροστασίας. Σε γεωγραφικό επίπεδο οι δραστηριότητές μας αυτή αφορούσαν στη Βόρεια Ελλάδα και κυρίως στις οροσειρές της Πίνδου και της Ροδόπης.
- Συνέχεια των παρεμβάσεων για την αποτροπή των αρνητικών επιπτώσεων από μεγάλα αλλά και μικρότερα τεχνικά έργα στα Δασικά οικοσυστήματα.
- Υλοποίηση προγραμμάτων αναδασώσεων σε περιοχές που απαιτείται, με συγκεκριμένες προδιαγραφές και ειδική παρακολούθηση της εξέλιξης της αποτελεσματικότητάς τους.
- Ανάδειξη του ρόλου και της σημασίας των οπληφόρων θηλαστικών στα δασικά οικοσυστήματα και τη διερεύνηση των δυνατοτήτων επανεισαγωγής του Ελαφιού σε περιοχές που υπάρχουν κατάλληλοι βιότοποι.
- Επαναξιολόγηση του προγράμματος δάσωσης γεωργικών γαιών με εξαίρεσή του σε περιοχές με μεγάλο ποσοστό δασοκάλυψης και εξασφάλιση των ανοικτών εκτάσεων και της μωσαϊκότητάς τους με την εφαρμογή άλλων αγροπεριβαλλοντικών μέτρων διατήρησης της βιοποικιλότητας και με αντικατάσταση των ακακιών στο πρόγραμμα δάσωσης γεωργικών γαιών από καρποφόρα είδη δέντρων όπως η καστανιά και η καρυδιά.
- Υλοποίηση προγραμμάτων εθελοντικής δασοπροστασίας.

Με βάση τη νέα τάξη πραγμάτων τόσο στην κατάσταση του φυσικού περιβάλλοντος με έμφαση τις κλιματικές αλλαγές όσο και στα ευρύτερα κοινωνικά και πολιτικά δρώμενα και τις νέες ανάγκες που δημιουργούνται, το δάσος για τον «ΑΡΚΤΟΥΡΟ» αποτελεί τον κύριο βιότοπο της άγριας ζωής, τον κύριο καταναλωτή του διοξειδίου του άνθρακα, το αποτελεσματικότερο εργαλείο για την προστασία του εδάφους από τη διάβρωση, τον μεγαλύτερο παραγωγό του πόσιμου νερού της ηπειρωτικής Ελλάδας, τον αναμορφωτή του τοπίου της Ελληνικής υπαίθρου.

Οι θέσεις του «ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ» ορίζουν το δάσος ως βασικό χώρο βιοποικιλότητας και όχι ως καλό οικόπεδο ή απόθεμα ξυλείας. Ο «ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ» ασκεί πολιτική πίεση και εφαρμόζει δράσεις για να πετύχει, διαχείριση πολλαπλών στόχων και ανάδειξη της βιοποικιλότητας των δασών, ενίσχυση της Δασικής Υπηρεσίας, μείωση και αντιμετώπιση της λαθροθηρίας στην Ελλάδα (ενίσχυση της φύλαξης), έλεγχο των δευτερευόντων δασικών δρόμων, αποτελεσματική διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών (εφαρμογή νομοθεσίας, λήψη διαχειριστικών μέτρων, εκπόνηση περιβαλλοντικών μελετών κτλ), βελτίωση τροφικής διαθεσιμότητας των δασικών περιοχών για την άγρια πανίδα με εμπλουτισμό άγριων καρποφόρων φυτών, χρήση ηλεκτροφόρων περιφράξεων από τους μελισσοκόμους, χρήση των φυτοφραχτών για την προστασία του παραδοσιακού αγροδασικού τοπίου, υιοθέτηση νέων δασικών διαχειριστικών πρακτικών όπως η αλλαγή της διαχείρισης των δρυοδασών. (www.Arcturos.gr)

Σε γεωγραφικό επίπεδο οι δραστηριότητες του «ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ» επεκτείνονται πια σε ολόκληρη την ορεινή – δασική Ελληνική Επικράτεια.

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΩΝ ΑΓΡΙΩΝ ΖΩΩΝ.

Εκτός από τα δάση κύριο μέλημα για τον «ΑΡΚΤΟΥΡΟ» είναι και η φροντίδα και η περίθαλψη ζώων, που βρίσκονται σε κατάσταση αιχμαλωσίας (σύμφωνα με την άδεια του Υπουργείου Γεωργίας το Περιβαλλοντικό Κέντρο «ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ» έχει πιστοποιηθεί ως Κέντρο Περίθαλψης Ζώων). (www.Arcturos.gr)

➤ Περίθαλψη άγριων ζώων.

Το Περιβαλλοντικό Κέντρο του «ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ» έχει τη δυνατότητα περίθαλψης και φροντίδας και άλλων άγριων ζώων καθώς διαθέτει μόνιμο ειδικευμένο προσωπικό – κτηνιάτρους και φροντιστές, για επεμβάσεις και θεραπείες που εφαρμόζονται σε άγρια ζώα που πάσχουν.

➤ Φιλοξενία αιχμάλωτων αρκούδων.

Το φαινόμενο της αρκούδας «χορεύτριας» είναι διαδεδομένο στην Ελλάδα και σε άλλες Βαλκανικές χώρες, από παλιά. Το ζώο συλλαμβάνεται πολύ μικρό προκειμένου να εκπαιδευτεί κατάλληλα, αφού προηγουμένως φονευθεί η μητέρα του, που δεν θα επέτρεπε αλλιώς σε κανέναν να πλησιάσει στα μικρά της.

Η εκπαίδευση του ζώου αποτελεί διαδικασία μακρόχρονη και επώδυνη. Αρχικά η μύτη τρυπιέται για να περαστεί ο χαλκάς, που χρησιμεύει ως όργανο καθοδήγησης. Πολλές από τις αιχμάλωτες αρκούδες έχουν βαθιές πληγές στη μύτη και στα χείλη, καθώς οι χαλκάδες σκίζουν το δέρμα τους από το τράβηγμα και τα ζώα πρέπει να ξανατρυπηθούν σε άλλο σημείο. Οι κυνόδοντες καταστρέφονται με τυχαία μεταλλικά εργαλεία. Το σπάσιμο αυτό, αποτελεί την αρχή για την καταστροφή των δοντιών του ζώου, αφού το σάπισμα που προκαλείται μπορεί να μεταδοθεί στη γνάθο οπότε η κατάσταση είναι ανίατη. Κατά την εκμάθηση του «χορού», το ζώο αναγκάζεται να πατάει σε πυρακτωμένες λαμαρίνες υπό τον ήχο του ντεφιού. Στην προσπάθειά του να αποφύγει το κάψιμο το αρκουδάκι σηκώνεται στα πίσω πόδια και βηματίζει επιτόπου. Η εκμάθηση, συνεχίζεται για αρκετό διάστημα ώσπου να δημιουργηθεί ένας τύπος εξαρτημένου αντανακλαστικού. Έτσι, κάθε φορά που ακούει το ντέφι, παίρνει (αντανακλαστικά) μια στάση που θεωρείται πως είναι στάση χορού. Η έκφραση «το ξύλο της αρκούδας» αφορά ακριβώς σε όλη αυτή τη διαδικασία εκπαίδευσης της αρκούδας από τον αρκουδιάρη. Η διατροφή των αρκούδων είναι άθλια, και το γνωστό «νηστική αρκούδα δεν χορεύει» αποτελεί σίγουρα έναν μύθο. Η επιβράβευση για την παράστασή της «χορεύτριας» είναι οτιδήποτε μπορεί να ξεγελάσει απλώς την πείνα, γιατί στη επόμενη πλατεία το νούμερο επαναλαμβάνεται κ.ο.κ. Τα γεύματα είναι κυρίως αποφάγια και σκουπίδια, οι συνθήκες διαβίωσης άθλιες και η κτηνιατρική περίθαλψη ανύπαρκτη.

Αιχμάλωτες είναι και οι αρκούδες που κρατούνται σε ζωολογικούς κήπους. Αρκετοί από αυτούς δεν λειτουργούν με τους όρους της σύγχρονης ευρωπαϊκής νομοθεσίας, η οποία τείνει να τους καταργήσει με τη σημερινή τους μορφή. Είναι βέβαιο ότι οι περισσότεροι από τους ζωολογικούς κήπους απέχουν πολύ από το να προσφέρουν ικανοποιητικές συνθήκες διαβίωσης στις αρκούδες και τα άλλα ζώα που φιλοξενούν. Οι χώροι, το προσωπικό, η κτηνιατρική περίθαλψη, η διατροφή, η υλικοτεχνική υποδομή και οι γενικότερες συνθήκες διαβίωσης χαρακτηρίζονται από ανεπάρκεια, συχνά επικίνδυνη ακόμη και για την επιβίωση των ζώων.

Ο «ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ», με την ίδρυση του Περιβαλλοντικού Κέντρου συνέβαλλε στην οριστική εξάλειψη του φαινομένου της αρκούδας χορεύτριας στην Ελλάδα, αφού από το

1993 είναι εφικτή η εφαρμογή του νόμου, σύμφωνα με τον οποίο (Δασικός Κώδικας) απαγορεύεται ο φόνος, η κατοχή και η έκθεση της αρκούδας σε δημόσια θέα από το 1969. Η δημιουργία κατάλληλου χώρου περίθαλψης και φιλοξενίας των αρκούδων έδωσε τη δυνατότητα της κατάσχεσης των αρκούδων από το Υπουργείο Γεωργίας. Αξίζει βέβαια να σημειωθεί πως οι αρκούδες που φιλοξενούνται στο Περιβαλλοντικό Κέντρο του «ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ», έχοντας χάσει νωρίς τη μητέρα τους, δεν πρόλαβαν να διδαχθούν τους βασικούς μηχανισμούς επιβίωσης και κατά συνέπεια, είναι αδύνατο να επανενταχθούν και να επιβιώσουν στο φυσικό τους περιβάλλον. Μετά την εισαγωγή και την περίθαλψή τους στον Κτηνιατρικό Σταθμό, μεταφέρονται στο Καταφύγιο της Αρκούδας, ένα ειδικά περιφραγμένο τμήμα φυσικού δάσους οξιάς, έκτασης 50 στρεμμάτων, όπου θα ζήσουν το υπόλοιπο της ζωής τους, πάντα με την ανθρώπινη φροντίδα και μέριμνα. (www.Arcturos.gr)

➤ Φιλοξενία αιχμάλωτων λύκων.

Ένα από τα πιο σημαντικά και ζωτικά προβλήματα που αντιμετωπίζει ο λύκος στην Ελλάδα είναι και το φαινόμενο της αιχμαλωσίας του, δηλαδή της κατοχής του από ιδιώτες. Είναι παγκόσμια γνωστό πως ο λύκος είναι ένα μυθικό σύμβολο φόβου και δύναμης. Οι ιδιοκτήτες των λύκων πιθανά να νοιώθουν δυνατοί και ισχυροί «δαμάζοντας» το πιο «κακό» ζώο στην υφήλιο. Το πρόβλημα αυτό όμως έχει διάφορες προεκτάσεις:

Στην περίπτωση του φόνου των ενήλικων για τη σύλληψη των κουταβιών, καταστρέφεται ολόκληρη αγέλη, η οποία αποτελεί αναπόσπαστο λειτουργικό τμήμα του ευρύτερου πληθυσμού μιας περιοχής. Υπάρχει και η περίπτωση τυχαίας ανεύρεσης κουταβιών από κάποιον και η μετέπειτα εκτροφή και φροντίδα τους

Η κατοχή λύκων από ιδιώτες ενισχύει το φαινόμενο του υβριδισμού του λύκου με σκύλους με δύο τρόπους:

α) Υπάρχει περίπτωση άμεσης διασταύρωσης με απόφαση των κατόχων, έχοντας την αφελή εντύπωση πως θα δημιουργήσουν «λυκόσκυλα» (γερμανικό ποιμενικό σκύλο).

β) Στην περίπτωση προβληματικών-επιθετικών ατόμων (λύκων ή και υβριδίων) προβαίνουν στην εγκατάλειψή τους. Τα ζώα αυτά καθώς υπάρχουν πληροφορίες για παράνομο εμπόριο λύκων οι οποίοι χρησιμοποιούνται για παραγωγή υβριδίων.

Στην Ελλάδα, η κατοχή του λύκου είναι παράνομη σύμφωνα με το Δασικό Κώδικα από το 1969. Στο πλαίσιο συμμετοχής του Περιβαλλοντικού Κέντρου στο πρόγραμμα LIFE «ΛΥΚΟΣ», το οποίο υλοποίησε ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ από το 1998 έως το 2001 δημιουργήθηκε το Καταφύγιο του Λύκου, ένας ειδικός χώρος για τη φιλοξενία αιχμάλωτων λύκων, που προέρχονται είτε από κατασχέσεις, είτε από ζωολογικούς κήπους. Οι πρώτοι λύκοι προήλθαν από το Κέντρο Περίθαλψης Άγριων Ζώων και Πτηνών της Αίγινας, στο οποίο κατέληξαν μετά το κλείσιμο ζωολογικών κήπων της Αθήνας (Εθνικός Κήπος, Νέα Φιλαδέλφεια), ενώ στη συνέχεια μεταφέρθηκαν εδώ και λύκοι από κατασχέσεις αλλά και από τον ζωολογικό κήπο της Φλώρινας.

Οι λύκοι αυτοί, απομακρυσμένοι από τη φυσική κοινωνική τους ομάδα, την αγέλη, από πολύ μικρή ηλικία και έχοντας ζήσει σε άμεση εξάρτηση από τον άνθρωπο, όπως και οι αιχμάλωτες αρκούδες, δεν γνωρίζουν τους βασικούς μηχανισμούς επιβίωσης και κατά συνέπεια, και αυτοί είναι αδύνατο να επανενταχθούν και να επιβιώσουν στο φυσικό τους περιβάλλον. Μετά την εισαγωγή και την περίθαλψή τους στον Κτηνιατρικό Σταθμό και αφού στεριωθούν μεταφέρονται στο Καταφύγιο του Λύκου, στο ειδικά περιφραγμένο τμήμα φυσικού δάσους βελανιδιάς, έκτασης 70 στρεμμάτων, όπου θα ζήσουν το υπόλοιπο της ζωής τους. (www.Arcturos.gr)

➤ Διάσωση και επαναδιάδοση του Ελληνικού Ποιμενικού Σκύλου.

Στην οργάνωση προστασίας της άγριας πανίδας, αλλά και σε μια προσπάθεια διαφύλαξης της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς κρίθηκε αναγκαία η ανάληψη προσπάθειας για τη διάσωση και την επαναφορά της φυλής του ελληνικού ποιμενικού σκύλου. Έτσι, με τη βοήθεια εξειδικευμένου επιστημονικού προσωπικού έχει αρχίσει η εκτροφή ελληνικών ποιμενικών σκύλων, με προοπτική τη διάθεσή τους σε έλληνες κτηνοτρόφους ως μέτρο πρόληψης ζημιών που προκαλούνται από αρκούδες ή λύκους.

Μετά την ουσιαστική συμβολή στη λύση των προβλημάτων των αιχμάλωτων αρκούδων, το Περιβαλλοντικό Κέντρο έχει αναλάβει έναν ζωτικό και ουσιαστικό ρόλο, την ευαισθητοποίηση του κοινού και την περιβαλλοντική εκπαίδευση. Στο Κέντρο Ενημέρωσης για την Αρκούδα και στο Καταφύγιο της Αρκούδας, πάνω από 50.000 επισκέπτες το χρόνο, έρχονται σε επαφή με την αρκούδα και γνωρίζουν τα μυστικά της ζωής της, καθώς και την ανάγκη για την προστασία της. Ένα σημαντικό μέρος των επισκεπτών είναι μαθητές σχολείων από όλη την Ελλάδα. Γι' αυτούς υπάρχει συγκεκριμένο πρόγραμμα ενημέρωσης, ενώ για ομάδες περιβαλλοντικής εκπαίδευσης υλοποιείται το ειδικό πρόγραμμα πεδίου: «Δάσος, το σπίτι της αρκούδας». Με παράλληλη ενημέρωση, ευαισθητοποίηση των επισκεπτών στο Καταφύγιο του Λύκου, γίνεται μια προσπάθεια αντιστροφής της αρνητικής εικόνας που δυστυχώς κατέχει ο λύκος στη συνείδηση των ανθρώπων. Παράλληλα με ανάληψη πρωτοβουλιών για τη συμμετοχή της τοπικής κοινωνίας, το Περιβαλλοντικό Κέντρο οργανώνει και συμμετέχει σε διάφορες τοπικές εκδηλώσεις. (www.Arcturos.gr)

Σε συνεργασία με επιστημονικούς φορείς από την Ελλάδα και το Εξωτερικό, γίνεται μια προσπάθεια προώθησης της επιστημονικής έρευνας, καθώς και η εφαρμογή της σε ειδικά θέματα διαχείρισης του φυσικού περιβάλλοντος και της άγριας ζωής. Μακροχρόνια είναι η συνεργασία τόσο με την Κτηνιατρική Σχολή όσο και με το Βιολογικό Τμήμα του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Συγκεκριμένα, πρόσφατα ξεκίνησε η οργάνωση δίμηνης πρακτικής φοιτητών του Βιολογικού Τμήματος του Α.Π.Θ. στο Περιβαλλοντικό Κέντρο του «ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ» .

Αποτελώντας έναν ζωτικό και σημαντικό για την τοπική κοινωνία, πόλο έλξης χιλιάδων επισκεπτών, το Περιβαλλοντικό Κέντρο συνεργάζεται με κρατικούς φορείς, την τοπική κοινωνία, τους δήμους και τις κοινότητες, για την προώθηση ήπιων μορφών ανάπτυξης στην ευρύτερη περιοχή, σύμφωνα με τις αρχές της αειφορικής χρήσης των φυσικών πόρων αλλά και τη διατήρηση των χαρακτηριστικών της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς της. Επιπλέον, στοχεύει στη συνεργασία και τη δικτύωση με άλλα Κέντρα Υποδοχής και Ενημέρωσης του κοινού σε τοπικό, εθνικό και διεθνές επίπεδο. Έτσι συμμετέχει ενεργά στην Εταιρία Οικοτουρισμού Βιτίσιου και έχει δημιουργήσει δίκτυο συνεργασιών στην Ελλάδα και στα Βαλκάνια, όπως με το Δίκτυο Περιβαλλοντικών Οργανώσεων Δυτικής Μακεδονίας. (www.Arcturos.gr)

4.1.2. ΔΡΑΣΗ Ε. Κ. Ε. ΤΗΣ ΧΑΛΚΙΑΔΑΚΗΣ Α. Ε.

4.1.2.1. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΗΣ ΤΗΣ

Η εταιρεία Χαλκιαδάκης Α. Ε. δραστηριοποιείται από το 1980 στον τομέα του λιανικού εμπορίου και ειδικότερα στον χώρο των σούπερ μάρκετ. Σήμερα διαθέτει 38 καταστήματα σε όλη την Κρήτη με μερίδιο αγοράς που ξεπερνά το 30% στο χώρο των σούπερ μάρκετ και απασχολεί περίπου 940 υπαλλήλους. (www.xalkiadakis.gr)

Είναι μια ελληνική αλυσίδα και νιώθει την έντονη κοινωνική εταιρική ευθύνη απέναντι στον τόπο, έχει δεσμευτεί με συγκεκριμένες δράσεις και μέσω του προγράμματος Επιχείρηση Καλύτερο Περιβάλλον έχει φέρει εις πέρας στόχους με ευεργετικές συνέπειες για το φυσικό περιβάλλον. Ξεκίνησε το έργο αυτό το 2008 και δεν μπορεί να λείπει από τη γενικότερη ευαισθητοποίηση του κόσμου για το περιβάλλον και δε μπορεί να αγνοήσει την ανάγκη που έχει ο πλανήτης μας. Ξεκινά λοιπόν την επιχείρηση καλύτερο περιβάλλον μα άμεσες ενέργειες και δεσμεύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος του νησιού και την εξασφάλιση ενός καλύτερου μέλλοντος. (www.xalkiadakis.gr, Εταιρία)

4.1.2.2. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΤΩΝ ΣΟΥΠΕΡ ΜΑΡΚΕΤ ΧΑΛΚΙΑΔΑΚΗΣ Α. Ε.

Τα σουπερ μαρκετ Χαλκιαδακης Α. Ε. έχουν υιοθετήσει κάποιες ενέργειες τις οποίες και θα δούμε παρακάτω:

- Αντικατάσταση σακούλας μιας χρήσης με φωτο- βιοδιασπώμενη σακούλα. Την οποία και βρίσκουμε στα ταμεία των σουπερ μάρκετ της εταιρείας.
- Προώθηση και αύξηση της κατανάλωσης σε λαμπτήρες εξοικονόμησης ενέργειας με παράλληλη μείωση των συμβατικών λαμπτήρων.
- Προώθηση και αύξηση κατανάλωσης των πιστοποιημένων βιολογικών προϊόντων έναντι συμβατικών ενισχύοντας έτσι την προσπάθεια περιορισμού στη χρήση φυτοφαρμάκων και ρυπογόνων διαδικασιών παραγωγής.
- Μείωση των αποβλήτων της εταιρίας και αύξηση των αποβλήτων που ανακυκλώνονται κατά τουλάχιστον 10 τόνους.
- Διοργάνωση εθελοντικής δένδροφύτευσης από το προσωπικό της αλυσίδας Χαλκιαδάκη Α. Ε., με στόχο να φυτευτούν 850 δένδρα.
- Ενημερωτική καμπάνια και ευαισθητοποίηση των καταναλωτών σε περιβαλλοντικά θέματα.

Τα αποτελέσματα των παραπάνω δράσεων είναι τα εξής:

- Όσον αφορά τις φωτο- βιοδιασπώμενες σακούλες από το 2008 έως σήμερα έχουν διαθέσει στους πελάτες πάνω από 620 τόνους οικολογικού υλικού, το οποίο και παράγεται από Κρητική επιχείρηση τα Πλαστικά Κρήτης Α. Ε.

- Για τους λαμπτήρες εξοικονόμησης ενέργειας το 2010 το σύνολο των λαμπών που πουλήθηκαν από τα καταστήματά μας, ήταν 97.606 εκ των οποίων οι 28.932 ήταν εξοικονόμησης ενέργειας, δηλαδή, το 30%. Αντίστοιχα τον Αύγουστο του 2011 από τις 59.303 λάμπες που πουλήθηκαν οι λάμπες εξοικονόμησης ενέργειας ήταν 26.800, δηλαδή το 45%, αυτό το ποσοστό αναμένεται να φτάσει στο 60% μέχρι το τέλος του 2011.
- Με την προώθηση των βιολογικών προϊόντων το 2008 η αξία πωλήσεών τους ήταν 736.685 ευρώ ενώ το 2010 αυξήθηκε κατά 30% στις 956.365 ευρώ.(www.xalkiadakis.gr, Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη- Σεβασμός στο περιβάλλον.)

Η εταιρεία Χαλκιαδάκης Α. Ε. από το 2008 και μετά άρχισε να δραστηριοποιείται και με την ανακύκλωση και των ειδών που παράγονται από την ίδια την επιχείρηση αλλά και των ειδών που ανακυκλώνονται από τους ιδιώτες και τους πελάτες της.

Πιο συγκεκριμένα στην εταιρεία μπορεί κανείς να ανακυκλώσει τα εξής:

- Μπαταρίες με τη σύμβαση που υπογράφηκε με την ΑΦΗΣ Α. Ε. για την ανακύκλωση φορητών μπαταριών σε όλα τα καταστήματα Χαλκιαδάκης Α. Ε., συνολικά έχουν συλλεχθεί μέχρι σήμερα 3.280 κιλά μικτές μπαταρίες με αυξητική τάση τα τελευταία 2 χρόνια σύμφωνα με τα στοιχεία της ΑΦΗΣ Α. Ε. Βέβαια γνωρίζοντας πως υπάρχουν και ορισμένες ιδιαίτερα επικίνδυνες μπαταρίες που περιέχουν κάδμιο, μόλυβδο, υδράργυρο κ.α. που μπορεί 1 γραμμάριο τους να μολύνει 400 λίτρα νερού ή 400 κυβικά μέτρα εδάφους, το όφελος από τη συλλογή τους είναι μεγάλο. Θα δούμε στον πίνακα Α παρακάτω λεπτομέρειες.
- Ηλεκτρικές συσκευές με σύμβαση που υπογράφηκε το 2009 με την ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ Α. Ε. και ξεκίνησε η ανακύκλωση των συσκευών τόσο στα κεντρικά όσο και στα μεγαλύτερα καταστήματα Χαλκιαδάκης Α. Ε. Ανακυκλώθηκαν 13.652 κιλά άχρηστων ηλεκτρικών συσκευών. (www.xalkiadakis.gr, Εταιρία, Ανακύκλωση ηλεκτρικών συσκευών.)
- Χρησιμοποιημένα μαγειρικά λίπη τα οποία άρχισαν να ανακυκλώνονται από το 2009 με τη βοήθεια της εταιρείας ΕΙΔΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΙΜΩΝ ΥΛΙΚΩΝ και συλλέχτηκαν 1.510 λίτρα.. Στη συνέχεια προώθησαν την ανακύκλωση των χρησιμοποιημένων λαδιών σε φυλλάδια και επιβράβευσαν τους καταναλωτές με ένα μπουκάλι νερό για κάθε μπουκάλι χρησιμοποιημένου λαδιού. (www.xalkiadakis.gr, Εταιρία, Ανακύκλωση χρησιμοποιημένων λαδιών.)
- Λαμπτήρες καμένοι ανακυκλώνονται πλέον σε όλα τα καταστήματα της εταιρείας μετά από υπογραφή σύμβασης με την εταιρεία ΦΩΤΟΚΥΚΛΩΣΗ Α. Ε., μέχρι σήμερα έχουν συλλέξει 570 κιλά. (www.xalkiadakis.gr, Εταιρία, Ανακύκλωση λαμπτήρων.)
- Χρησιμοποιημένα ρούχα στο πλαίσιο της ευαισθητοποίησης για τον συμπολίτη μας και για το περιβάλλον. Έτσι το 2010 έχουν μαζέψει 18 παλέτες ρούχα με τη βοήθεια της Κοινωνικής Πρόνοιας και διαφόρων μοναστηριών και ιδρυμάτων της Κρήτης. (www.xalkiadakis.gr, Εταιρία, Ανακύκλωση ρούχων.)

Για όλα τα παραπάνω και για να βοηθήσουν τον καταναλωτή να βρίσκει τα ανακυκλώσιμα προϊόντα, έχουν τοποθετηθεί λογότυπα ανακύκλωσης στα φυλλάδια προσφορών που τοποθετούνται δίπλα στα προϊόντα.

Η πρωτοτυπία των παραπάνω δράσεων της επιχείρησης έχει μεγάλη αποτελεσματικότητα ως προς τις δεσμεύσεις και τη σκοπιμότητα της, καθώς ξεπέρασε τους στόχους που είχαν αρχικά τεθεί και βρήκε μεγάλο ποσοστό ανταπόκρισης από τους καταναλωτές.(www.xalkiadakis.gr, Εταιρία)

ΠΙΝΑΚΑΣ Α
Κιλά μπαταριών που συλλέχτηκαν

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ	ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ	ΕΤΟΣ	ΕΤΟΣ	ΕΤΟΣ	ΣΥΝ.
ΧΑΛΚΙΑΔΑΚΗΣ		2009	2010	2011	
	ΕΜΜ.ΠΑΠΠΙΑ & ΗΡΑΚΛΗ			21,00	21,00
	ΘΕΡΙΣΣΟΥ 7		36,00	22,00	58,00
	ΚΟΚΚΙΝΗ ΧΑΝΙ		55,00	38,80	93,80
	Λ.ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ	17,40	51,00	41,20	109,60
	Λ. ΚΑΡΑΜΑΝΛΗ		50,50	59,50	152,00
	Ε.Ο. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ-ΜΟΙΡΩΝ	14,80	39,00		53,80
	Ε.Ο. ΣΗΤΕΙΑΣ-ΑΓ.ΝΙΚΟΛΑΟΥ		20,00	19,20	39,20
	ΑΓ.ΓΙΑΝΝΗΣ-ΚΡΑΣΑΔΑΚΗ			33,50	33,50
	ΕΛ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ	76,00	57,50	56,30	189,80
	ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΠΟΡΤΑΛΙΟΥ	19,90	43,50	30,90	94,3
	ΕΠΕΙΜΕΝΙΔΟΥ	13,00	64,00	19,50	96,50
	ΗΡΑΚΛΗ & ΕΜΜ ΠΑΠΠΙΑ	107,50	146,00	37,00	290,50
	ΘΕΟΤΟΚΟΠΟΥΛΟΥ	47,50	42,00	16,00	105,50
	Ι. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ	13,80	51,00	28,50	93,30
	Κ. ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ			9,80	9,80
	ΚΑΠΑΡΙΑΝΑ		18,00	17,00	35,00
	ΚΟΛΩΝΕΛΟ	47,10	129,00	61,00	237,10
	ΚΟΡΩΝΑΙΟΥ 7	30,00		30,50	60,50
	ΚΟΥΝΟΥΠΙΔΙΑΝΑ		105,00	54,00	159,00
	Λ. ΕΘΝ.ΑΝΤΙΣΤΑΣΕΩΣ		21,00	49,00	70,00
	Λ. ΙΚΑΡΟΥ		42,00	17,00	59,00
	Λ.ΚΝΩΣΣΟΥ	18,70	61,00	39,70	119,40
	ΛΕΒΗΝΟΥ-ΘΕΡΙΣΣΟΥ	20,00	62,00	44,40	126,40
	ΜΑΥΣΩΛΟΥ-ΗΡΟΔΟΤΟΥ	42,70	146,00	84,70	273,40
	ΜΕΓΑΛΟ ΡΥΑΚΙ	28,50	46,00	36,80	111,30
	ΟΥΛΑΦ ΠΑΛΜΕ	131,00	128,00	55,50	314,50
	ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ ΚΑΙ ΚΑΣΟΥ	17,00	85,00	25,50	127,50
	Σ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ-ΙΣΑΥΡΩΝ		18,00	30,40	48,40
	ΦΙΛΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ	48,00			48,00
	ΦΟΙΝΙΚΙΑ			7,50	7,50
ΣΥΝΟΛΑ		692,90	1516,50	986,20	3195,60

(www.xalkiadakis.gr, Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη, Σεβασμός στο περιβάλλον-Ανακύκλωση μπαταριών)

4.1.3. ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΓΙΑ ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Η επιχείρηση ΧΑΛΚΙΑΔΑΚΗΣ Α. Ε. έχοντας υπόψη της την εξοικονόμηση ενέργειας δρά με ανάλογο τρόπο. Αρχικά διαθέτει 420.000 ευρώ το χρόνο για να συντηρεί , να βελτιώνει και να αναβαθμίζει το μηχανολογικό της εξοπλισμό με στόχο την εξοικονόμηση ενέργειας και τη μείωση των ρίπων στο περιβάλλον. Ακόμα αντικαθιστά σταδιακά τα φωτιστικά σώματα με λαμπτήρες νέας γενιάς, επιτυγχάνοντας έτσι τη μείωση της κατανάλωσης. Αντικαθιστά τα παλιά κλιματιστικά με νέα κλιματιστικά με τεχνολογία inverter και αντικαθιστά και τους θερμοσίφωνες με ηλιακούς συλλέκτες για τη θέρμανση νερού.

Απασχολεί μόνιμα συνεργείο ηλεκτρολόγων, υδραυλικών και ψυκτικών που ασχολούνται με τη συντήρηση και την αναβάθμιση του εξοπλισμού. Επίσης απασχολεί μόνιμα μηχανολόγο μηχανικό προκειμένου να παρακολουθεί τις καταναλώσεις, τους ρίπους και τους περιβαλλοντικούς στόχους και να καταρτίζει τις μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

Στην περιβαλλοντική πολιτική της εταιρείας συμπεριλαμβάνονται και τα νέα κεντρικά γραφεία της στο 1^ο χιλ. Γαζίου Κρουσσώνα. Ολοκληρώθηκε ένα πρότυπο κέντρο διανομής, ένα "πράσινο" και ασφαλές κτίριο υψηλών προδιαγραφών, το οποίο αποτελεί το μεγαλύτερο κέντρο διανομής στη Νότια Ελλάδα και ένα από τα πιο σύγχρονα στα Βαλκάνια. Εξασφαλίζει τις ιδανικότερες προδιαγραφές υγιεινής και ασφάλειας των προϊόντων καθώς και τις τέλειες συνθήκες υγρασίας και θερμοκρασίας επιτυγχάνοντας τη μέγιστη διάρκεια ζωής του προϊόντος.

Ακόμα και στο φωτισμό των αποθηκευτικών χώρων έχουν τοποθετηθεί φωτοσωλήνες, οι οποίοι φωτίζουν όλους τους χώρους με φυσικό φωτισμό χρησιμοποιώντας ενέργεια από τον ήλιο, κάνοντας χρήση ειδικών κατόπτρων που διαχέουν το φωτισμό σε όλους τους χώρους τοποθέτησης και διακίνησης φορτίων.

Δημιούργησαν ψυκτικούς θαλάμους ώστε να δουλεύουν στο ελάχιστο κατανάλωσης της ηλεκτρικής ενέργειας, εγκατέστησαν πρότυπη μονάδα βιολογικού καθαρισμού για τη διοχέτευση των λυμάτων των αποθηκών και των ψυκτικών θαλάμων στο πότισμα των εξωτερικών κήπων. Μέχρι τις 30 Σεπτεμβρίου 2011 ολοκληρώνεται και η εγκατάσταση φωτοβολταϊκών στη στέγη των αποθηκών.(www.xalkiadakis.gr, Εταιρία, Σεβασμός στο περιβάλλον.)

Τέλος η Χαλκιαδάκης Α. Ε. συμμετέχει και στα δύο συστήματα ανακύκλωσης από το 2008 με τις εξής εισφορές προς:

- Την ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ Α. Ε. από το 2008.
- Την ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΗ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ Α. Ε. από το 2010 και 2011.

Οι παραπάνω εταιρείες είναι νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που έχουν αναλάβει τη συγκομιδή και αξιοποίηση των ανακυκλώσιμων απορριμμάτων των ελληνικών νοικοκυριών με βάση τους στόχους της Ε. Ε.(αγορά μπλε κάδων, οχημάτων ανακύκλωσης, καμπάνιες ενημέρωσης, κέντρα διαλογής, κέντρα ανακύκλωσης κ. α.).

Βεβαιώνεται πως η εταιρεία Χαλκιαδάκης Α. Ε. έχει ενημερωθεί για τις υποχρεώσεις της προς το Σύστημα Συλλογικής Εναλλακτικής Διαχείρισης-ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ, το οποίο οργανώνει η Ελληνική Εταιρεία Αξιοποίησης Ανακύκλωσης

Α. Ε. και οι ποσότητες των συσκευασιών της περιόδου 1/1/2010 έως 31/12/2010 αναγράφονται στον παρακάτω πίνακα Β.(www.xalkiadakis.gr, Επιμελητήριο Ηρακλείου)

ΠΙΝΑΚΑΣ Β

Ποσότητες συσκευασιών που ανακυκλώθηκαν την περίοδο 1/1/2010 έως 31/12/2010.

ΥΛΙΚΟ	ΠΟΣΟΤΗΤΕΣ (τόνοι)
ΧΑΡΤΟΝΙ/ ΧΑΡΤΙ	5,93
ΧΑΡΤΙΝΗ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑ ΥΓΡΩΝ	0,00
ΠΛΑΣΤΙΚΑ	17,73
ΑΛΟΥΜΙΝΙΟ	0,08
ΛΕΥΚΟΣΙΔΗΡΟ	0,00
ΓΥΑΛΙ	0,00
ΞΥΛΟ	0,00
ΛΟΙΠΑ	2,16
ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΕΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ (ΤΕΜΑΧΙΑ)	2.553.019

“ΚΕΦΑΛΑΙΟ: 5”

5.1 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ Ε. Κ. Ε. ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ

5.1.1 ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ LIFE "GREEN BATTERIES" ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

Η Περιφέρεια Κρήτης δραστηριοποιείται εδώ και αρκετά χρόνια πλέον, ακολουθώντας τις ισχύουσες διατάξεις και νόμους, υπέρ της Ε. Κ. Ε., παρακάτω θα δούμε κάποια προγράμματα που έχει εφαρμόσει στο παρελθόν αλλά και κάποια που έχει σκοπό στο μέλλον να αναπτύξει. (www.creteregion-environ.gr, 2011)

Καταρχήν θα αναλύσουμε το πρόγραμμα LIFE "GREEN BATTERIES", το οποίο άρχισε να λειτουργεί αποτελεσματικά το 2009. Το έργο Green Batteries συγχρηματοδοτείται από το Κοινοτικό Πρόγραμμα LIFE ENVIRONMENT και ως τίτλο έχει τον εξής:

«Ανάπτυξη ενός πιλοτικού συστήματος χωριστής συλλογής και διαχείρισης μπαταριών και συσσωρευτών στη Κρήτη LIFE02 ENV/GR/000373»

Σκοπός του έργου είναι ο σχεδιασμός και εφαρμογή συστήματος διαλογής στην πηγή και ανακύκλωσης μπαταριών στην Κρήτη με στόχο:

- την ελαχιστοποίηση των επικίνδυνων αποβλήτων που καταλήγουν σε χώρους ταφής.
- την εναρμόνιση με την Ευρωπαϊκή και Εθνική νομοθεσία σε σχέση με την διαχείριση ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών.
- την ευαισθητοποίηση του κοινού σε θέματα ανακύκλωσης επικινδύνων αποβλήτων.
- την ανάπτυξη ενός πιλοτικού συστήματος ανακύκλωσης μπαταριών για την Κρήτη το οποίο μπορεί να αποτελέσει την βάση για το νέο δίκτυο ανακύκλωσης μπαταριών το οποίο πρόκειται να αναπτυχθεί με βάση την νέα νομοθεσία στην Ελλάδα.

Οι κυριότερες δράσεις που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του έργου αυτού είναι:

- Ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης στην Ε.Ε.
- Σχεδιασμός μεθοδολογίας απογραφής των μπαταριών στην Ελλάδα.
- Κατάρτιση ερωτηματολογίων.
- Ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης στην Ελλάδα, καταγραφή της νομοθεσίας και παρακολούθηση των αλλαγών που πραγματοποιήθηκαν.
- Ανάπτυξη βάσης δεδομένων για την καταγραφή των μπαταριών και των συσσωρευτών.
- Σχεδιασμός του συστήματος διαλογής στην πηγή, οργάνωση και αδειοδότηση της μεταφοράς των αποβλήτων για ανακύκλωση σε κατάλληλες μονάδες.
- Σύνταξη τεχνικών προδιαγραφών για την ανάπτυξη συστήματος συλλογής μπαταριών και συσσωρευτών.
- Οικονομική Ανάλυση Συστήματος.
- Μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων και τεχνικές εκθέσεις για την αδειοδότηση του συστήματος για την μεταφορά των αποβλήτων.

- Στο πλαίσιο του προγράμματος και σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, σχεδιάστηκε, ιδρύθηκε και αναπτύχθηκε ένα σύστημα συλλογής και διαχείρισης των συσσωρευτών στην Κρήτη. Το σύστημα αυτό, το οποίο αποτελεί συλλογικό σύστημα εναλλακτικής διαχείρισης συσσωρευτών μολύβδου-οξέως στην Κρήτη, λειτουργεί με την μορφή ενός νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου (Ε.Π.Ε.), το οποίο συστήθηκε με την επωνυμία "Συλλογικό Σύστημα Εναλλακτικής Διαχείρισης Συσσωρευτών Κρήτης".
- Ανάπτυξη εργαλείου software για την παρακολούθηση του συστήματος εναλλακτικής διαχείρισης των αποβλήτων
- Πραγματοποίηση δράσεων ενημέρωσης για την σωστή ανάπτυξη του συστήματος ανακύκλωσης περιλαμβάνοντας καμπάνια πληροφόρησης για το κοινό και ημερίδες συζήτησης με τοπικούς εμπλεκόμενους φορείς
- Αφίσες του προγράμματος για την ευαισθητοποίηση των πολιτών.
- Δημοσιεύσεις (PATRIS, AUTOSERVICE, ECOPOLIS).
- Εκπαιδευτικές δραστηριότητες και διαγωνισμός σχεδίου με θέμα την ανακύκλωση.
- Λειτουργία του συστήματος χωριστής συλλογής και ανακύκλωσης των μπαταριών και συσσωρευτών στη Κρήτη σε συνεργασία με διάφορους φορείς (ΑΦΗΣ, ΣΕΔΙΣ-Κ, ΕΣΔΑΚ, κλπ.). Στο πλαίσιο αυτό πραγματοποιήθηκε καταγραφή των αποτελεσμάτων της πιλοτικής λειτουργίας του συστήματος.
- Τέλος σχεδιάστηκε και εκδόθηκε ένας Οδηγός Καλής Πρακτικής για την Διαχείριση των μπαταριών & συσσωρευτών.(www.creteregion-environ.gr,2011)

1) Στοιχεία λειτουργίας πιλοτικού για τους συσσωρευτές:

Στο πλαίσιο του προγράμματος πραγματοποιήθηκε καταγραφή 226 επιχειρήσεων που εμπλέκονται στην διακίνηση συσσωρευτών αυτοκινήτου. Οι επιχειρήσεις αυτές περιλάμβαναν ηλεκτρολογία, μηχανολογία, κάθετες μονάδες πώλησης και επισκευής οχημάτων, εισαγωγείς συσσωρευτών και σταθμούς πώλησης βενζίνης. Πραγματοποιήθηκε ενημέρωση όλων των εμπλεκόμενων φορέων και με στόχο την ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης των συσσωρευτών στην Κρήτη αναπτύχθηκε σε συνεργασία με όλους τους φορείς το σύστημα εναλλακτικής διαχείρισης συσσωρευτών στην Κρήτη ΣΕΔΙΣ-Κ.

Κατά την διάρκεια εφαρμογής του πιλοτικού προγράμματος πραγματοποιήθηκε διανομή παλετοκιβωτίων σε 195 επιχειρήσεις που εμπλέκονται στην διακίνηση συσσωρευτών αυτοκινήτου σε ολόκληρη την Κρήτη. Η κατανομή των επιχειρήσεων ανά νομό φαίνεται στον Πίνακα 1 ενώ η διασπορά τους στην Κρήτη φαίνεται στο Πίνακα 2. Στα περισσότερα σημεία μοιράστηκε ένας κάδος εκτός από ελάχιστα σημεία που δόθηκαν δύο κάδοι. Όπως φαίνεται στο Πίνακα 2, το 67% των σημείων βρίσκεται στις 5 μεγαλύτερες πόλεις, δηλαδή στα Χανιά, το Ηράκλειο, το Ρέθυμνο, την Ιεράπετρα και τον Άγιο Νικόλαο. Οι υπόλοιπες επιχειρήσεις είναι διεσπαρμένες σε 35 πόλεις και χωριά σε ολόκληρη την Κρήτη όπου σε κάθε περιοχή συνήθως υπάρχει μία επιχείρηση. Η κατανομή των επιχειρήσεων ανάλογα με την δραστηριότητα τους φαίνεται στον Πίνακα 3. Ο μεγαλύτερος αριθμός επιχειρήσεων που συμμετέχουν στο πρόγραμμα αποτελούν τα ηλεκτρολογία ενώ οι μεγαλύτερες ποσότητες διακινούνται από τις επιχειρήσεις εισαγωγής και εμπορίας συσσωρευτών.(www.afis.gr)

ΠΙΝΑΚΑΣ 1. Αριθμός επιχειρήσεων ανά νομό που συμμετέχουν στο πρόγραμμα.

Πόλη	Ποσοστό επιχειρήσεων %
Ηράκλειο	103
Χανιά	44
Ρέθυμνο	13
Λασιθί	34

ΠΙΝΑΚΑΣ 2. Ποσοστό επιχειρήσεων ανά πόλη που συμμετέχουν στο πρόγραμμα.

Νομός	Αριθμός επιχειρήσεων
Ηράκλειο	37
Χανιά	16
Ιεράπετρα	6
Ρέθυμνο	5
Άγιος Νικόλαος	4
Σητεία	4
Κίσσαμος	3
Τυμπάκι	2

ΠΙΝΑΚΑΣ 3. Αριθμός επιχειρήσεων ανά δραστηριότητα

Είδος επιχείρησης	Αριθμός
Ηλεκτρολογία	84
Συνεργεία	27
Εμπορία ανταλλακτικών - αυτοκινήτων, λιπαντικών ελαστικών κλπ	31
Πρατήρια καυσίμων - πλυντήρια - λιπαντήρια	25
Εισαγωγείς - εμπορία συσσωρευτών	11
Κάθετες μονάδες	5
Άλλες επιχειρήσεις	8

(www.afis.gr)

Η διανομή των κάδων ξεκίνησε το 2005 και ολοκληρώθηκε το 2006. Η συλλογή των συσσωρευτών πραγματοποιείται με κατάλληλο όχημα το οποίο διαθέτει παλετοκιβώτιο και ηλεκτρονικό ζυγό. Η ποσότητα συσσωρευτών που έχει συλλεχθεί από τον Οκτώβριο του 2005 μέχρι σήμερα ανέρχεται σε 86 τόνους. Η ποσότητα αυτή συλλέχθηκε από 55 σημεία, όπου η μέση ποσότητα συλλογής ανά σημείο στο συγκεκριμένο χρονικό διάστημα ανέρχεται σε 1.7 τόνους. Βέβαια, οι ποσότητες ανά σημείο παρουσιάζουν σημαντική διακύμανση. Η μεγαλύτερη ποσότητα (57%) συλλέχθηκε από την περιοχή του Ηρακλείου.

Τα κύρια συμπεράσματα που προκύπτουν από την λειτουργία του πιλοτικού συστήματος είναι:

- Ο μεγαλύτερος αριθμός σημείων συλλογής βρίσκεται στις μεγάλες πόλεις όπου η συλλογή και το κόστος της παραμένει χαμηλό. Όμως υπάρχει ένας μεγάλος αριθμός σημείων που παρουσιάζουν μεγάλη διασπορά στην Κρήτη με αποτέλεσμα να υπάρχουν δυσκολίες στην συλλογή των συσσωρευτών από απομακρυσμένες περιοχές με την ύπαρξη 35 διαφορετικών θέσεων στις οποίες υπάρχουν 1 ή 2 ηλεκτρολογεία.
- Παρόλ' αυτά η συλλογή των συσσωρευτών από κάθε σημείο που είναι πιθανή η αντικατάσταση συσσωρευτών είναι απαραίτητη ώστε το σύστημα διαχείρισης συσσωρευτών να αποτελέσει συνείδηση για κάθε εταιρεία που εμπλέκεται στην διακίνηση συσσωρευτών και έτσι ώστε να σταματήσει το παρεμπόριο συσσωρευτών, το οποίο μέχρι και σήμερα αποτελεί το κύριο τρόπο διακίνησης των χρησιμοποιημένων συσσωρευτών
- Η αλλαγή μίας κατάστασης η οποία αποτελεί κατεστημένο μέχρι σήμερα και περιλαμβάνει την διακίνηση των χρησιμοποιημένων συσσωρευτών από παράνομους μικροπωλητές με λανθασμένο τρόπο είναι ιδιαίτερα δύσκολη, λαμβάνοντας υπόψη ότι η προηγούμενη κατάσταση απέφερε κέρδος και στις επιχειρήσεις αντικατάστασης συσσωρευτών αλλά και στους μικροπωλητές. Από την άλλη πλευρά η μεταφορά των χρησιμοποιημένων συσσωρευτών σύμφωνα με τις διατάξεις της ADR και τηρώντας όλες τις νόμιμες διαδικασίες (άδειες, ασφάλειες, εκπαιδευμένο προσωπικό) σημαίνει την αύξηση του κόστους το οποίο μειώνει το κέρδος των επιχειρήσεων συσσωρευτών. Με στόχο την επιτυχία την συλλογής των συσσωρευτών απαιτείται η συνεχή ενημέρωση των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων και η ενεργή συμμετοχή τους στο σύστημα. Η επίτευξη αποτελεσμάτων μόνο με την προσπάθεια αστυνόμευσης και εφαρμογής της νομοθεσίας στις περιπτώσεις αυτές δεν είναι δυνατή.
- Η ανάπτυξη ενός συστήματος εναλλακτικής διαχείρισης σε τοπικό επίπεδο, όπως το ΣΕΔΙΣ-Κ παρουσιάζει σημαντικά πλεονεκτήματα, όμως απαιτείται σημαντικός χρόνος μέχρι να φάνουν τα αποτελέσματα από την εφαρμογή τέτοιων συστημάτων.

Οι συνολικές ποσότητες συσσωρευτών που διακινούνται από τους ηλεκτρολόγους και τους εισαγωγείς συσσωρευτών της Κρήτης ανέρχονται σε 650 τόνους ενώ η συνολική ποσότητα που διακινείται στην Κρήτη εκτιμάται σε 1.800 τόνους. Οι στόχοι του συστήματος ΣΕΔΙΣ-Κ, όπως δόθηκαν στο ΥΠΕΧΩΔΕ, είναι η κάλυψη σε πρώτη φάση των υποχρεώσεων απέναντι στην νομοθεσία των εισαγωγών στην Κρήτη και στην συνέχεια η κάλυψη όσο δυνατό μεγαλύτερων ποσοτήτων που διακινούνται στην Κρήτη. Οι στόχοι αυτοί φαίνονται στον Πίνακα 4. Βέβαια οι στόχοι αυτοί υπερβαίνουν κατά πολύ τους στόχους του πιλοτικού προγράμματος LIFE GREEN BATTERIES.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4. Στοχοθεσία συλλογής συστήματος ΣΕΔΙΣ-Κ

Έτος	Ποσότητα (τόνοι)
2005	50
2006	265
2007	480
2008	530
2009	580

(www.crete-region.gr, www.afis.gr)

2) Στοιχεία λειτουργίας πιλοτικού προγράμματος για τις μικρές μπαταρίες:

Το πιλοτικό σύστημα συλλογής των μικρών μπαταριών στην Κρήτη πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με το πανελλαδικό σύστημα εναλλακτικής διαχείρισης "ΑΦΗΣ". Στα πλαίσια του πιλοτικού προγράμματος έχουν τοποθετηθεί 851 μεγάλοι κάδοι (10 λίτρων) σε ολόκληρη την Κρήτη και 43 μικροί (3.5 λίτρων). Η τοποθέτηση των κάδων πραγματοποιήθηκε στο διάστημα μεταξύ 3/2005- 6/2006. Αναλυτικά, ο αριθμός κάδων ανά νομό και ανά είδος υπηρεσίας φαίνονται στους Πίνακες 1,2, 3. Είναι σαφές ότι το 70% των κάδων έχουν τοποθετηθεί στις 2 μεγάλες πόλεις ενώ το 92% ουσιαστικά βρίσκεται στις 5 μεγαλύτερες πόλεις της Κρήτης. Η διασπορά των κάδων στις υπόλοιπες πόλεις δεν είναι τόσο μεγάλη όσο στους συσσωρευτές εφόσον κάδοι έχουν τοποθετηθεί σε άλλα 20 σημεία σε ολόκληρη την Κρήτη.(www.creteregion-environ.gr)

ΠΙΝΑΚΑΣ 1. Κατανομή κάδων ανά νομό.

Νομός	Αριθμός σημείων	Αριθμός κάδων 3.5l	Αριθμός κάδων 10 l
Ηράκλειο	189	42	360
Πόλη Ρεθύμνου	115	1	147
Χανιά	204	0	243
Λασιθί	70	0	101

ΠΙΝΑΚΑΣ 2. Κατανομή κάδων ανά πόλη.

Πόλη	Ποσοστό %
Χανιά	34
Ηράκλειο	34
Ρέθυμνο	19
Άγιος Νικόλαος	3
Ιεράπετρα	2
Σητεία	2

ΠΙΝΑΚΑΣ 3. Κατανομή σημείων κάδων 10λίτρων ανά είδος δραστηριότητας.

	ΡΕΘΥΜΝΟ	ΧΑΝΙΑ	ΗΡΑΚΛΕΙΟ	ΛΑΣΙΘΙ	ΣΥΝ.
Δημόσιες υπηρεσίες	22	30	14	11	77
Εκπαιδευτικά ιδρύματα	56	95	129	26	306
Ξενοδοχεία	34	12	19	26	91
Supermarket	5	35	10	6	56
Τηλεπικοινωνίες - Φωτογραφικά	15	23	45	24	107
Εμπορικά καταστήματα - τράπεζες	11	33	124	6	174
Άλλα	4	15	19	2	40
ΣΥΝΟΛΟ	147	243	360	101	851

(www.crete-region.gr, www.afis.gr)

Τα συμπεράσματα από την λειτουργία του πιλοτικού προγράμματος είναι:

- Ο μεγαλύτερος αριθμός κάδων έχει τοποθετηθεί σε σχολεία, στα οποία φαίνεται ότι υπάρχει και μεγαλύτερη ευαισθησία για την συλλογή των μικρών μπαταριών
- Επίσης σημαντικός αριθμός κάδων έχει τοποθετηθεί σε καταστήματα πώλησης μπαταριών όπως καταστήματα, εταιρείες τηλεπικοινωνίας ή καταστήματα με φωτογραφικά είδη
- Σημαντική ευαισθησία στο θέμα έχουν παρουσιάσει τα ξενοδοχεία της Κρήτης τα περισσότερα από τα οποία λειτουργούν με περιβαλλοντικά πρότυπα (ISO 14001, ECOLABEL) και θεωρούν την ανακύκλωση ένα ιδιαίτερα σημαντικό θέμα.
- Τα πρώτα αποτελέσματα από την λειτουργία του προγράμματος δείχνουν ότι οι περισσότερες κλήσεις για συλλογή μπαταριών πραγματοποιούνται από εκπαιδευτικά ιδρύματα όπως και από εμπορικά καταστήματα όπου φαίνεται ότι οι κάδοι γεμίζουν συχνότερα. Τα ξενοδοχεία έχουν μικρό αριθμό κλήσεων εφόσον η λειτουργία του προγράμματος μέχρι τώρα ήταν τους χειμερινούς μήνες.
- Τα περισσότερα σημεία συλλογής βρίσκονται στις μεγάλες πόλεις γεγονός που διευκολύνει την συλλογή των μπαταριών. Συγκεκριμένα το 50% των κλήσεων προέρχονται από σημεία στο Ηράκλειο ενώ το 12 % από σημεία στα Χανιά και το 16% από σημεία στο Ρέθυμνο.
- Ο μέσος αριθμός κλήσεων για συλλογή κάδου ανά μήνα ανέρχεται στις 20 ενώ η μέση συλλεγόμενη ποσότητα ανά μήνα ανέρχεται στα 550 kg, γεγονός που σημαίνει ότι αν η συλλογή συνεχιστεί με τον ίδιο ρυθμό αναμένεται ότι η ετήσια συλλογή μικρών μπαταριών θα ανέρχεται σε 7 τόνους, το οποίο αποτελεί περίπου το 4% της ποσότητας μικρών μπαταριών (βάρους κάτω από 1.5 kg) που πωλούνται στην Κρήτη. Το γεγονός αυτό σημαίνει ότι το σύστημα χρειάζεται ακόμη μεγάλο αριθμό ενεργειών ευαισθητοποίησης έτσι ώστε να αυξηθεί το ποσοστό ανακύκλωσης.
- Με βάση τα παραπάνω στοιχεία είναι σαφές ότι μηνιαία υπάρχουν κλήσεις για την συλλογή για παράδειγμα 4 κάδων στα Χανιά, 1 κάδου στην Νεάπολη, ενός κάδου στην Ιεράπετρα και τριών κάδων στο Ρέθυμνο. Το γεγονός αυτό σημαίνει ότι

λαμβάνοντας υπόψη το μικρό μέγεθος των κάδων (κάθε κάδος ζυγίζει 14 kg περίπου), είναι ασύμφορη η συλλογή των κάδων από κάθε περιοχή σε μηνιαία βάση τόσο οικονομικά όσο και περιβαλλοντικά. Συνεπώς απαιτείται είτε κάθε δρομολόγιο να πραγματοποιείται τουλάχιστον σε τριμηνιαία βάση είτε ο συλλέκτης αποβλήτων να πραγματοποιεί συλλογές και άλλων αποβλήτων ταυτόχρονα.

- Σημαντικό είναι να σημειωθεί ότι δυσκολίες δημιουργούνται από την διαδικασία αδειοδότησης για την συλλογή και μεταφορά των μικρών μπαταριών. Λόγω του γεγονότος ότι οι μικρές μπαταρίες θεωρούνται επικίνδυνα απόβλητα το κόστος μεταφοράς τους αυξάνεται σημαντικά εφόσον για την μεταφορά τους απαιτείται ειδική άδεια συλλογής και μεταφοράς επικίνδυνων αποβλήτων, χρήση ειδικών δοχείων και οχημάτων, εφαρμογή των διατάξεων, τήρηση μητρώων, ειδική ασφάλιση του οχήματος μεταφοράς, ύπαρξη εκπαιδευμένου οδηγού, κλπ.

Στη διαμόρφωση της περιφερειακής αυτής ενεργειακής πολιτικής της Περιφέρειας Κρήτης, συμβάλουν οι αρμόδιοι φορείς σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο και σε συνδυασμό με την εθνική και Ευρωπαϊκή Ενεργειακή Πολιτική δραστηριοποιούνται διάφοροι τοπικοί και περιφερειακοί φορείς και ο συνδυασμός αυτών με άλλα Περιφερειακά, Κοινοτικά και Εθνικά προγράμματα και πολιτικές (Ερευνα και Τεχνολογία, Περιβάλλον, Τουρισμός, Γεωργία, ΜΜΕ κ.λ.π.). Όπως επίσης και η συμμετοχή σε Ευρωπαϊκά και εθνικά ενεργειακά προγράμματα και δίκτυα για την προώθηση της Ευρωπαϊκής και Διεθνούς συνεργασίας. Ακόμη η παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικού χαρακτήρα σε ενδιαφερόμενους φορείς και η προώθηση προγραμμάτων, τεχνολογιών και εφαρμογών των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, της Ορθολογικής Χρήσης και Εξοικονόμησης Ενέργειας κ.λ.π. Τέλος η πραγματοποίηση επιμορφωτικών προγραμμάτων, σεμιναρίων, συνεδρίων, τεχνικών επισκέψεων κ.λ.π. και η ευαισθητοποίηση των καταναλωτών και των ενεργειακών χρηστών και των πολιτών συμβάλλουν στη διαμόρφωση της ενεργειακής και της περιβαλλοντικής συνείδησης. (www.crete-region.gr, www.afis.gr)

5.1.2. ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ

Λαμβάνοντας υπόψη τις ανάλογες διατάξεις, τους κανονισμούς και τα άρθρα των νόμων, η Περιφέρεια Κρήτης κύριο μέλημα της είναι να προστατέψουμε το φυσικό περιβάλλον με άμεσες δράσεις για την διατήρηση της βιοποικιλότητας, την προστασία του τοπίου, την ορθολογική διαχείριση του νερού, την αποφυγή της ερημοποίησης των εδαφών. Να συμβάλουμε στην αντιμετώπιση της κλιματικής απειλής αντικαθιστώντας σταδιακά το πετρέλαιο με τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και την εξοικονόμηση παντού, στο σπίτι, στη δουλειά, στον τρόπο κατασκευής, στις μεταφορές. Όλα αυτά όμως με σχέδιο, μελέτη και κυρίως με μέτρο, με σεβασμό στο τοπίο, τα όρη και την αγροτική γη. Να διαχειριστούμε τα σκουπίδια σε όλο το νησί, όχι με χωματερές και καύση αλλά με την εφαρμογή του μοντέλου της μείωσης, της ανακύκλωσης και της κομποστοποίησης που και πολύ λιγότερο κοστίζει και περισσότερες θέσεις εργασίας δημιουργεί. (Μια Κρήτη, 2011)

Ακόμα να στραφούμε στην βιώσιμη οικονομία, στηρίζοντας τη βιολογική γεωργία και κτηνοτροφία και την επιχειρηματικότητα που σέβεται το περιβάλλον και τους φυσικούς πόρους. Να ενισχύσουμε την παραγωγή και κατανάλωση τοπικών, ποιοτικών προϊόντων και την προσφορά ποιοτικών υπηρεσιών. Να προωθήσουμε την παραδοσιακή Κρητική διατροφή, για ενίσχυση της δημόσιας υγείας και της τοπικής οικονομίας. Να

στραφούμε από το μοντέλο του μαζικού τουρισμού σε άλλες, βιώσιμες μορφές τουρισμού, που προβάλλουν τα προϊόντα, το περιβάλλον και τον πολιτισμό χωρίς να επιβαρύνουν το φυσικό περιβάλλον ενώ δημιουργούν νέες θέσεις εργασίας για τις τοπικές κοινωνίες.

Επίσης είναι δείγμα πολιτισμού ο τρόπος που αντιμετωπίζει ο άνθρωπος τα ζώα. Τα σκοτωμένα ζώα στους δρόμους, τα θανατωμένα με όπλα η δηλητήρια, η λαθροθηρία και η λαθραλιεία αλλά και η κατάσταση σε πολλά σφαγεία της Κρήτης, είναι βαρβαρότητα, είναι κίνδυνος για τη δημόσια υγεία και την οικολογική ισορροπία. Με την ενημέρωση της κοινωνίας, με έλεγχο και με τη βοήθεια δήμων και φιλοζωικών οργανώσεων μπορεί να αλλάξει αυτή την εικόνα. (www.miakriti.gr, 2011)

Ακόμα ένα ζήτημα που απασχολεί την Περιφέρεια Κρήτης είναι να προωθήσουν τη βιολογική γεωργία και κτηνοτροφία σε μεγάλη κλίμακα. Η Περιφέρεια Κρήτης και το γεωτεχνικό επιμελητήριο συμφωνεί με τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας αλλά αυτό δε σημαίνει την εκμετάλλευση του φυσικού πλούτου της Κρήτης από πολυεθνικές που θα κερδίζουν αλλά τα κέρδη τους θα φεύγουν από το νησί. (www.miakriti.gr, 2011)

Καταλαβαίνουμε και όλοι εμείς πως η ορθολογική και αειφορική διαχείριση των φυσικών πόρων μιας περιοχής από τους ανθρώπους που ζουν και συμμετέχουν στην ανάπτυξη της περιοχής και η χρήση αυτών πρέπει να γίνεται με βάση κάποιο όριο, πρέπει να υπάρχει σχεδιασμός και όριο στα επενδυτικά σχέδια των εταιρειών. Ο έλεγχος φαίνεται να είναι υποτυπώδης στην παραχώρηση αδειών και στη λειτουργία των αιολικών και φωτοβολταϊκών πάρκων. Διαπιστώνεται πως υπάρχει ασάφεια ανάμεσα στο ρόλο του κράτους, των αρμόδιων φορέων, υπουργείων και υπηρεσιών. (www.crete-region.gr)

Οι επενδύσεις οι οποίες γίνονται δεν θα πρέπει να αλλοιώνουν τα χαρακτηριστικά ενός τόπου, είναι αναγκαίο να λαμβάνουν υπόψη τους τις αρνητικές συνέπειες που μπορεί να έχει αυτή στο μέλλον του πληθυσμού. Το κύριο ερώτημα που απασχολήσει είναι εάν υπάρχουν και ποιες είναι οι επιπτώσεις στο φυσικό τοπίο, στους φυσικούς πόρους και στους υφιστάμενους και μελλοντικούς τομείς της οικονομίας της κάθε περιοχής. Η Περιφέρεια Κρήτης, λοιπόν, παίζει καθοριστικό και πρωτεύοντα ρόλο στη χωροθέτηση αυτών των τεράστιων επενδύσεων, ώστε να μην υποβαθμιστούν οι φυσικοί πόροι και οι άλλοι τομείς της οικονομίας, όπως ο τουρισμός, η γεωργία, η κτηνοτροφία.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η υπευθυνότητα απέναντι στο περιβάλλον, στο οποίο ζούμε όχι μόνο εμείς οι άνθρωποι αλλά και πολλοί άλλοι οργανισμοί, τόσο των επιτηδευματιών αλλά και των άλλων εμπλεκόμενων είναι ένα στάδιο αναβάθμισης και ανάπτυξης της χώρας μας. Με την πολύτιμη βοήθεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά και των λοιπών φορέων θα μπορούσαμε όλοι να λειτουργούμε με βάση τη νομοθεσία και στα πλαίσια που αξίζουν να ζουν οι πολίτες.

Η αδιαφορία και οι εναντιώσεις απέναντι στα έργα της Ε. Κ. Ε. δεν βοηθούν την κατάσταση αντιθέτως δίνουν μια κακή εικόνα της χώρας μας, η οποία και μας στιγματίζει αρνητικά απέναντι σε χώρες που έχουν πάρει σοβαρά το ρόλο τους ως προστάτες του περιβάλλοντος. Με την σωστή ενημέρωση και συμβουλή των ειδικών όλα μπορούν να διευθετηθούν χωρίς να βρίσκουμε δικαιολογίες για να αποφύγουμε καταστάσεις και να κάνουμε πως δεν βλέπουμε το πρόβλημα που υπάρχει γύρω μας και που θα συνεχίσει να υπάρχει εάν δεν βελτιώνουμε και δεν διατηρούμε σε καλό επίπεδο συνεχώς, τον τρόπο παραγωγής μας, τη διαχείριση των αποβλήτων, την εθελοντική εργασία και συνεισφορά μας στο περιβάλλον.

Η υιοθέτηση της δράσης της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης (Ε. Κ. Ε.), λοιπόν είναι η κινητήριος δύναμη για κάθε ανθρώπινη διεργασία είτε αυτή αφορά την δουλειά μας, είτε την υγεία μας, είτε το περιβάλλον μέσα στο οποίο ζούμε, έτσι τουλάχιστον το έχουμε αντιληφθεί οι πιο πολλοί με αποτέλεσμα να δουλεύουμε ασταμάτητα προσπαθώντας να κάνουμε την ζωή μας ποιοτικά καλύτερη.

Ευτυχώς σήμερα, υπάρχουν πολλά μέσα και τρόποι, για όλους μας και ένα αρκετά οργανωμένο σύστημα ελέγχου των εργασιών που αφορούν την ποιότητα του περιβάλλοντος, το οποίο αφορά τόσο τους εργαζόμενους αλλά και τις επιχειρήσεις όσο και κάθε άτομο ξεχωριστά.

Στην παραπάνω εργασία λοιπόν είδαμε την έννοια της Ε. Κ. Ε. αλλά και τις διαδικασίες που πρέπει να γίνουν από τις επιχειρήσεις, τη χρήση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, τις εθελοντικές εργασίες οργανισμών και τα αποτελέσματα που έχουν τα παραπάνω. Επίσης διαπιστώσαμε πως χρειάζεται πολύ κόπο για να έχουμε τα επιθυμητά αποτελέσματα, καθώς υπάρχουν και εμπόδια στο δύσκολο αυτό έργο όλων μας.

Οφείλουμε λοιπόν όλοι εμείς να συμμετέχουμε ενεργά σε αυτό, το χρωστάμε στους εαυτούς μας και στον τόπο μας!

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Διαχείριση περιβάλλοντος, Καρβούνης Σ., Γεωργακέλλος Δ., Εκδόσεις Σταμούλης, Αθήνα 2003.
- Περιβάλλον και Φυσικοί Πόροι Οικονομική θεωρία και πολιτική, Ανδριάνα Βλάχου (2001), Τόμος Α, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα.

ΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

- <http://climatechange.eu.com>
- <http://Arcturos.gr>
- <http://capital.gr>
- <http://creteregion.gr>

